

POVIJESNO VJERODOSTOJNO PRIKAZIVANJE DOMOVINSKOGA RATA

Radna bilježnica za novinare
i urednike elektroničkih medija

POVIJESNO VJERODOSTOJNO PRIKAZIVANJE DOMOVINSKOGA RATA

**Radna bilježnica za novinare
i urednike elektroničkih medija**

SADRŽAJ

Predgovor	7
1. Uvod	9
2. Vjerodostojno prikazivanje Domovinskoga rata – što je to?	11
3. Javnopolitički okvir za vjerodostojno prikazivanje Domovinskoga rata	19
4. Sinopsisi nastali na radionicama	29
5. Praktični savjeti za izvještavanje o Domovinskom ratu	39
6. Popis relevantnih tema nastalih na radionicama	43
7. Popis relevantnih institucija i osoba	46

Sloboda izražavanja predstavlja jedno od temeljnih ljudskih prava zajamčeno Europskom konvencijom o ljudskim pravima kao i domaćim zakonodavnim okvirom, a odnosi se prvenstveno na slobodu primanja i širenja informacija. Najvažniju ulogu u širenju informacija imaju mediji, od čije kvalitete u velikoj mjeri ovisi i razvoj demokracije. S namjerom podizanja kapaciteta hrvatskih medijskih djelatnika za produkciju kvalitetnih programa na teme definirane člankom 71. Zakona o elektroničkim medijima, a odnose se na projekte, programe i sadržaje koji su od javnog interesa i usmjereni su na povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskog rata, Vijeće za elektroničke medije iniciralo je projekt „Provođenje radionica/edukacija o proizvodnji i objavljivanju audiovizualnih, radijskih programa i sadržaja koji su od javnog interesa” koji su temeljem javnog poziva organizirali i proveli medijski stručnjaci iz Panda komunikacija i stručnjakinje koje su angažirali.

Publikacija **Povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskog rata** nastala je nakon četvrtog ciklusa edukacija o proizvodnji i objavljivanju audiovizualnih, radijskih programa i sadržaja koji su od javnog interesa, planiranog prema godišnjem planu rada Agencije za elektroničke medije za 2019. i 2020. godinu u sklopu provedbe aktivnosti poticanja medijske pismenosti kroz organizaciju edukacije nakladnika o dijelu tema koje se mogu prijaviti za dodjelu sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Vijeće za elektroničke medije aktivno sudjeluje u ostvarivanju svih ciljeva navedenih u *Direktivi (EU) 2018/1808 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o izmjeni Direktive 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama)* te o tome redovito izvještava Europsku komisiju.

Vijeće za elektroničke medije nastavit će i ubuduće poticati objektivno i povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskog rata, ističući važnost upoznavanja medijskih stručnjaka sa zakonodavnim i javnopolitičkim okvirom koji se prilikom medijskog izvještavanja o temama iz Domovinskog rata treba uzeti u obzir.

Specifičnost održanog četvrtog ciklusa edukacija su izazovna vremena uzrokovana globalnom pandemijom SARS-CoV-2 virusa i njime povezanim epidemiološkim mjerama, unatoč kojima smo zajedničkim naporima novinarki i novinara te urednica i urednika lokalnih televizijskih i radijskih postaja te internetskih portala, uz sveobuhvatan angažman Panda

komunikacija i medijskih stručnjakinja koje su vodile radionice, uspjeli sve ugovorene edukacije i realizirati. Prethodna konzultacija nakladnika od strane Agencije za elektroničke medije, obrađivane teme, broj polaznika radionica te prebacivanje triju radionica na *online* način edukacije, svakako predstavljaju korisno organizacijsko iskustvo za buduće radionice.

Koristim priliku ovim putem se zahvaliti svim sudionicama i sudionicima edukativnih radionica, kao i stručnjacima Panda komunikacija te vanjskim stručnjakinjama na profesionalnom i odgovornom pristupu organizacije edukacija u nadi da će se projekti poput ovog i u narednom razdoblju jednako uspješno nastaviti.

Josip Popovac

*Predsjednik Vijeća za elektroničke medije i
ravnatelj Agencije za elektroničke medije*

1. UVOD

Provođenje radionica/edukacija o proizvodnji i objavljivanju audiovizualnih, radijskih programa i sadržaja koji su od javnog interesa trajalo je od rujna 2019. do studenoga 2020. godine, a na njima su sudjelovali novinarke i novinari te urednice i urednici lokalnih radijskih i televizijskih postaja te internetskih portala.

Ovo je bio četvrti ciklus edukacija pružatelja elektroničkih medija o proizvodnji i objavljivanju radijskih, televizijskih i internetskih programa i sadržaja koji su od javnog interesa, kojim su uvedene tri važne novine: 1) radionice su skraćene s dvodnevni na jednodnevne, a broj radionica je povećan s pet na deset; 2) u sklopu jednog ciklusa obrađeno je čak pet tema; 3) zbog pandemije koronavirusa prvi puta dio radionica održan je *online*.

Prema povratnim informacijama polaznica i polaznika, sve tri novine dobro su prihvaćene. Iako dio novinara i urednika i dalje preferira dvodnevne radionice, mnogima od njih, a posebno onima koji rade u manjim redakcijama, više odgovara jednodnevna edukacija jer im često nije moguće dva dana zaredom izbiti s posla. I obrađivanje većeg broja tema u jednom ciklusu naišlo je na odobravanje polaznika, a mnogi od njih pohađali su radionice više puta, na različite teme. Prebacivanje zadnjih triju radionica na *online* način rada omogućilo je, pak, pohađanje radionica polaznicima neovisno o mjestu njihova boravka, što je velika prednost ovakvog načina rada. Iako su neki polaznici u komentarima naglasili kako im nedostaju susreti uživo, evaluacije pokazuju da su *online* radionice u prosjeku čak nešto bolje ocijenjene od klasičnih. Sve odabrane stručnjakinje i voditelj projekta dobili su visoke ocjene, a nijedan aspekt radionica nije dobio značajno niže ocjene od prosjeka, što pokazuje i da su radionice dobro osmišljene i vođene.

Što se tiče obrađivanih tema, sve su naišle na podjednako dobar interes i odaziv, što pokazuje da je Agencija za elektroničke medije odabrala dobar put prethodnog konzultiranja s nakladnicima o temama o kojima žele edukaciju. Sukladno pokazanom interesu nakladnika, na temu *Razvoja i poticanja programa medijske pismenosti* održane su četiri radionice, na teme *Povijesno vjerodostojnog prikazivanja Domovinskoga rata* te *Poticanja kulturne raznolikosti i njegovanja baštine* po dvije, a po jedna radionica na teme *Poticanja svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom* te *Razvoja odgoja i obrazovanja*. Prva radionica, na temu medijske pismenosti, održana je u Zagrebu 28. rujna 2019., a zadnja, na temu odgoja i obrazovanja, održana je *online* 7. studenoga 2020. Projekt je, naime, produžen zbog pandemije

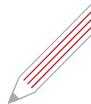
koronavirusa jer u razdoblju od ožujka do rujna 2020. radionice nisu održavane iz epidemioloških razloga.

Publikacija koja je pred vama jedna je u nizu od pet publikacija u ovom ciklusu edukacija, a nastala je kao rezultat radionica te je obogaćena pregledom relevantnog javnopolitičkog okvira. Za svaku temu, uz javnopolitički okvir, donosimo i tekstove stručnjakinja-praktičarki koje su vodile radionice na svoje teme: Ane Dokler, urednice portala medijskapismenost.hr (medijska pismenost), Mirune Kastratović, novinarkе i urednice Hrvatskog radija (Domovinski rat), Vlatke Kolarović, urednice Trećeg programa HRT-a (kultura i baština), Maje Medaković, reporterke Nove TV (osobe s invaliditetom) te Ivane Sučić, novinarkе Hrvatskog radija (odgoj i obrazovanje). Tekstovi donose prikaz pristupa i sadržaja izloženog na radionicama, obogaćenog povratnim informacijama sudionika, dakle s naglaskom na najvažnije teme, kvalitetan pristup njihovoj obradi te s preporukama za izvještavanje. Osim po dva stručna teksta, za svaku temu donosimo i sinopsise radijskih, televizijskih i/ili internetskih emisija i serijala, koji su nastali kao rezultat vježbi polaznika na samim radionicama: svi sinopsisi nastali su u grupnom radu polaznika, uz facilitaciju stručnjakinja i voditelja projekta. Za svaku cjelinu donosimo i popis relevantnih tema, koje su također nastale kao rezultat vježbe mapiranja aktera i vjerujemo da mogu poslužiti kao trajan orijentir novinarkama i novinarima zainteresiranim za izvještavanje u ovim područjima. Na kraju, također kao rezultat vježbe mapiranja, donosimo popis relevantnih aktera za sve teme, kao i po pojedinim temama. Kako je popis opsežan, taj dio smo izdvojili kao zaseban na kraju publikacije, stvorivši adresar relevantnih institucija i osoba.

Milan Koštro

voditelj projekta

2. VJERODOSTOJNO PRIKAZIVANJE DOMOVINSKOG RATA – ŠTO JE TO?

Miruna Kastratović

Domovinski rat razdoblje je na kojem gradimo i temeljimo stvaranje i razvoj države u kojoj danas živimo. U vrijeme rata u taj je put vjerovala većina građana ove zemlje. No, ubrzo nakon njega počinje politizacija i rata i njegovih sudionika koja traje do danas. Zato je danas, 2020. godine, vrlo teško pisati o ratu a bez svrstavanja u bilo koji tabor. Ali tema se ne može izbjeći, ljudi i rane još su živi, eksploatacija je i dalje unosan posao. Kako onda vjerodostojno pisati o Domovinskome ratu?

Na jednom od nivoa shvaćanja države, državu čine njezini stanovnici. Istom analogijom, rat također čine ljudi. Ljudi koji su u njemu sudjelovali, stradavali, ginuli, strahovali, radovali se... Isti ti ljudi ili obitelji nakon njega i danas su živi. Svaki put kad novinar krene pisati o temi vezanoj uz Domovinski rat to ipak ne bi smio zaboraviti, da se sve što piše tiče nekog čovjeka, njegove emocije, njegove želje i potrebe da se sve to zabilježi i ne obezvrijedi. Ali kako i zašto, *kad su toliki dobili mirovine koje nisu zaslužili glumeći PTSP?* Kako, *kad broj branitelja i dalje raste pa ih sada imamo čak oko pola milijuna?* Zatim, *da smo imali toliko branitelja 91. gdje bi nam bio kraj?*, kažu znalci: *Zašto raste taj broj i danas ako je sve uredno vođeno i ako u tome nema kriminala?* I tako pitanje za pitanjem... Međutim kakve veze sve to ima s jednim običnim braniteljem? Osim što mu je tema za jadanje na kavi s prijateljem. Kakve veze imaju ta pitanja s njime, s njegovim životom, s njegovom obitelji koja se raspala, ili nije; s njegovom djecom koja imaju problema s PTSP-om, agresijom, ili nemaju; s njegovim zdravljem, jer mu je drugi prijatelj jučer umro u 54 godini; ili s ovrhom i računima koje ne može platiti pa posuđuje novac od trećeg prijatelja. Kakve veze ona „fancy“ pitanja onda doista imaju s njime?

I opet smo na istom pitanju, o čemu izvještavati kad se piše ili govori o Domovinskome ratu. Je li važnije koliki je ukupni načelni popis branitelja ili kako ta braniteljska obitelj danas živi i što joj je potrebno da bude funkcionalni dio ovoga društva.

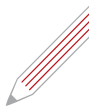

Ja sam, što se mene tiče, na to pitanje odavno odgovorila. Od svega, važniji mi je čovjek. On sam po sebi dovoljno je zanimljiv, njegov život, njegovo razmišljanje o ratu i danas, njegov trud da se uključi i postane koristan dio društva. Nije li to važnije za ispričati od saborske rasprave primjerice o *Zakonu o hrvatskim braniteljima*? Nije li važnije istražiti je li taj Zakon dobar za tog branitelja, odgovara li na njegove potrebe, odgovara li potrebama ovog vremena? Kako žive, čime se bave, što žele i kako razmišljaju, što im treba, koja su rješenja dobra, a koja nisu, kako društvo odgovara na te potrebe, pitanja su pomoću kojih biram teme za emisije. Isto tako vrlo važno pitanje broj dva: kako stvarati programske sadržaje o Domovinskome ratu na način da budu zanimljivi i braniteljima, ali i široj publici? Je li moguće uopće stvoriti takav sadržaj, takvu emisiju koja je zanimljiva i pripadniku 145. brigade Trnje i mladoj djevojci koja uči biti kozmetičarka? Je li to moguće i, ako je, na koji način?

Što je još važno reći?

U zadnje vrijeme teme iz Domovinskoga rata postale su opet popularne. Prati se svaka obljetnica, svaki događaj, spomenik ili maraton. Ali, rekla bih, prekasno, jer nakon toliko vremena to više nije dovoljno da bi se Domovinskome ratu dao dignitet i vjerodostojnost koju želimo. Događaji čije obljetnice obilježavamo dogodili su se prije gotovo trideset godina, više nije dovoljno sjećati se što je bilo, potrebno je otići korak dalje i pisati o prošlosti kroz prizmu sadašnjosti. Kroz današnju prizmu događaji iz prošlosti dobivaju novi smisao. Počinjemo shvaćati da moramo misliti i na budućnost. Primjerice, priča o tri generacije vukovarskih stradalnika zaokružena je kad počne od bake koja piše pjesme nestalom mužu, preko srednje generacije koja je prošla logore i izbjeglištvo, ali sada rade i izbjegavaju medije, do najmlađih koji su stvorili život u Zagrebu, rade kao slastičari i na obljetnice više ne stignu ići. Samo sjećanje previše je memorabilno, kad se njihovo sjećanje i trauma stave u okvire današnjeg života i truda da se u njemu uspije, i trauma i život dobivaju novi smisao. I ta priča onda nije dosadna ni stradalničkoj generaciji ni mladima koji rata nisu vidjeli.

Često ponavljamo činjenice, i to uvijek iste, sistemom - prepisi iz prošle godine. No, to ponavljanje postalo je dosadno,

zamorno i nepotrebno. Čemu ponavljati uvijek iste podatke, kad još ima toliko toga što o ljudima u Domovinskom ratu još nismo napisali. Priče o ljudima u ratu vrte se po društvenim mrežama i imaju jako puno pogleda i *lajkova*. Zašto ih onda nema u medijima? Zašto, ako to publiku zanima? Zašto u medijima slušamo suhoparne izvještaje o skupštinama udruga, a na društvenim mrežama i sami otvaramo tekstove o Mati (6) poginulom u Vukovaru ili Crvenkapi kao heroju koji se žrtvovao izvođeci civile iz Bogdanovaca? Zato što je teško napustiti ustaljene okvire i okrenuti se nečem drugom. Teško je pronaći priču, sugovornike, provjerene informacije. Ali ako se na postupak gleda kroz čovjeka, kroz ljudsku prizmu, onda više nije tako teško. Sudionik je tu, naš susjed, šogor, brigada na Facebooku, natpis u novinama. Sjajna je priča o zgradi u kojoj nitko nije čuo zlostavljanje i svaki od susjeda ima svoj razlog za to. Zar ne živimo svi u takvim zgradama i svi imamo svoje razloge za to što se ne miješamo u tuđi život?

Teme su svuda oko nas

Jednom je netko rekao da je najuzbudljivija sama stvarnost, svakodnevni život, ono što se događa nama, ljudima oko nas. Netko je nešto doživio u ispostavi HZMO-a, majka Albanka ne može ostvariti dječji doplatk jer ima privremeno boravište, a djeca moraju jesti... i rekla mi je to u prolazu. Supruga branitelja stradalog u teškoj prometnoj nesreći ne može za njega dobiti osobnog asistenta jer se isti ostvaruje preko udruge, a udruge osoba s ozljedom glave nisu aktivne, pa sama brine za njega potpuno nepokretnog. Teme su svuda samo ih treba čuti, vidjeti i otvoriti se za njih. Na taj način ostvaruje se suradnja kojoj teže i u **Europskoj novinarskoj organizaciji**¹. Dali su joj i ime: *Društveno angažirano novinarstvo*. Počinje u suradnji s pojedincem, zagovara cilj od općeg dobra, potiče pozitivne vrijednosti i promovira konstruktivna rješenja. Sve što postojeće novinarstvo dobrim dijelom ne radi. Moje je skromno mišljenje da je *društveno angažirano novinarstvo* jedini način da novinarstvo preživi. Ova avantura koja se svela na citiranje izjava ne može odvesti u nikakvom konstruktivnom smjeru, a pogotovo kontaktu sa čovjekom. A valjda je čovjek, u obliku čita-

¹ <https://europeanjournalists.org/>

”

telja, slušatelja, gledatelja, taj za kojeg se sve to radi i taj koji naše sadržaje konzumira i, na kraju krajeva, i plaća. Njega treba informirati, obavijestiti, ispričati mu nepoznatu priču i na kraju uspostaviti i s njim i sa sudionicima u emisiji odnos podrške i povjerenja. Jer, kako kažu, a i ja se toga držim, sve se može reći, samo je pitanje na koji način. Asertivna komunikacija je nešto što je jako popularno u našem društvu, ali se proporcionalno toliko malo i koristi. U emisijama i sadržajima vezanim uz Domovinski rat asertivna komunikacija može biti jedan od načina uspostave suradnje/kontrole u studiju. Ako se medijski prostor smatra demokratskim prostorom slobodne, ali i odgovorne riječi, onda takav način komuniciranja može biti vrlo koristan. Od komunikacije sa gostom, do komunikacije s pozivima pa čak i do komunikacije sa samom temom.

Imaš kakvih problema? Koji su najčešći?

Politizacija. Prvi, najveći, sveprisutan i problem koji je nadasve teško zaobići. Domovinski rat jako je izložen politizaciji, gdje god pogledaš naići ćeš na neki politički interes. Često i branitelji s kojima surađujem sudjeluju u tim tokovima pa ih u pojedinim etapama ne zanima ništa drugo. Mislim da politizacije ima više nego dovoljno u *mainstream* programima i vijestima, pa u programu koji se radi za branitelje gledam da je zaobiđem. Politička prepucavanja prepuštam udarnim političkim emisijama, za branitelje čuvam ono što nigdje drugdje ne mogu čuti. Ili i te teme gledam na način kakav drugdje ne mogu čuti. A to je najčešće kroz čovjeka.

Drugi problem. **Poopćavanje**, eufemizam za ideologiziranje. Opet nema veze s čovjekom, opet odgovara nečijem interesu. Opet se približavamo politici, a udaljavamo od čovjeka.

Treći problem. **Kopipastanje.** Sklonost ponavljanju istih priča i obilježavanju događaja na isti način. Ako to radi društvo, ne moramo i mi. Iako je teže, rezultat je životniji i svježiji ako se potrudimo pronaći nešto novo.

Četvrti problem. **Oslanjanje na udruge.** Često u medijima, a i ja se borim s tom boljkom na tjednoj bazi. Udruga sama po sebi više nije dovoljna da bi bilo zanimljivo. Mora nešto raditi i to od koristi za zajednicu, mora ponudi dodanu vrijednost. Emisije koje prenose što se radilo u udruzi ili, još gore, o tome kako je

prošla skupština udruge nikome nisu zanimljive, osim eventualno sudionicima te iste skupštine.

Peti problem. **Birokratizacija i izbjegavanje odgovora.** Često izražen simptom zatvorenosti nekog državnog tijela ili ljudi koji u njemu rade. Vrlo je teško probiti tu blokadu ako i oni sa druge strane nisu svjesni potrebe, da ne kažem obaveze, izvještavanja javnosti o tome što rade. Nema novinara koji se s ovime nije susreo i svi znaju da je to jako teško ukloniti.

Tehnike rada

Emisija o braniteljima, odnosno o Domovinskom ratu može se napraviti na različite načine. Svaki ima svoje dobre i loše strane. Uživo je lakše pripremiti, ali teže izvesti; snimljenu emisiju je teže pripremiti, ali je izvedba laganija. Snimke se mogu raditi u formama vijesti, razgovora, reportaže. Sve ovisi o formatu emisije i medija, a i novinara. Razgovor uživo ovisi o puno faktora, dobroj pripremi, suradnji s gostima, pripremi gostiju, ali i onim puno banalnijima faktorima poput bioprognose ili „ustajanja na lijevu nogu“. Nekad davno razgovor uživo u braniteljskoj emisiji znao je biti prilično težak. Neki od njih znali su doći u emisiju reći neku svoju poruku bez obzira na to što ja o tome mislila i bez prevelike odgovornosti za istu izgovorenu riječ. Kao da je medij mjesto za izbacivanje frustracija, a ne mjesto odgovornog javnog izražavanja. Slično su se ponašali i slušatelji. Danas se situacija ipak promijenila, svi su skloniji suradnji, a to je vrlo bitno jer emisija je na kraju zajednički proizvod. U međuvremenu je i društvo napredovalo pa je napredovala i komunikacija i predstavljanje u javnosti. Neki ljudi su spretniji u izražavanju, neki nisu; neki imaju tremu, drugi ne; neki ne žele izravno reći to što treba nego to očekuju od novinara. U svakom slučaju na novinaru/voditelju je da pronađe rješenje i način kako će doprijeti do svakog od njih i izvući najviše iz njega.

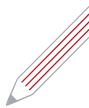
Naravno da nije isto raditi na **Hrvatskom radiju** i u lokalnom mediju. Ipak, na radionicama se pokazalo da su neke dvojbe univerzalne, a neki problemi slični. Možda ne tehnički (iako danas ponekad čak i to), nego što se tiče pristupa, načina rada, odabira gostiju, rada s udrugama, otpora utjecajnim ljudima. Pogotovo je slično kod radijskih novinara koji su praktično „Marice za sve“, gdje god radili. Sam snima, sam montira, sam ili

”

uz nečiju pomoć emitira. Veličina organizacijske strukture čini razliku, a i razlika u financijskoj i tehničkoj opremljenosti. Ipak, većina napisanog do sada može se primijeniti na svakoga od nas.

Svaki radijski novinar, a i šire, zna da je odabir teme pola posla. Odabir gosta još četvrtina, a sam sinopsis i realizacija preostali dio. Temama se može pristupati na različite načine. Kad je Domovinski rat u pitanju dobro je imati neki pregled važnijih obljetnica i događaja. Povremeno se ne mogu preskočiti, ali, opet ponavljam, ovisi na koji način. No, vratimo se kalendaru - uz njega, dobro je imati i ljude koji u realizaciji mogu biti korisni. Poput ljudi koji će dojaviti neku životnu temu, o tome što se događa s članovima brigade ili udruge, kolege novinari koji će obavijestiti o nekoj zanimljivoj životnoj situaciji, aktivisti koji će obavijestiti o nekoj rupi u zakonu ili pogrešnoj politici za branitelje, do nekog koga sretnete usput i taj vam dade *info* iz kojeg možete izvući zanimljivu priču. Dosta je važno i da vas se veže uz neku temu, jer onda će, kad netko nešto zna o tome, automatski obavijestiti i vas, poput *Čuo si za to?*... Naravno, ima tema koje su mi zanimljive, ali koje mi je kao radijskoj novinarki nemoguće realizirati. U tom smislu je lakše pisanom mediju jer može „prepričati“ bilo koga: ja moram imati nečiji glas, s glasom i stas, sa stasom i osobu koja će nešto reći. Često je potrebna i suradnja s nekim da bi se iskristalizirao pravi način razgovora o nekoj temi i za to su potrebne osobe s kojima je uspostavljen odnos podrške i povjerenja. Tema i način njezine izvedbe mora imati veze s ljudima, mora dati neku informaciju ili vrijednost, mora biti motiv da netko ostane uz radio i poslušati tu emisiju.

Gosti su priča za sebe. Snimljeni ili uživo, suradnja s gostom, njegova energija i način, mogu itekako poboljšati ili pokvariti emisiju. Skloni smo, naravno, nazvati ljude za koje znamo da će reći što trebamo, ali to ostane u uhu slušatelja, jer oni ne žele slušati uvijek iste ljude. Zato je dobro uvijek tražiti nove ljude. Ima ih puno, pa i na malim područjima, samo treba doći do njih. Gosti koji se ponavljaju ne bi se trebali opustiti, dapače, svaki put morali bi dati neku novu vrijednost. Gostovanje na radiju nije odlazak na kavu, pa se za njega potrebno i potruditi. Neke teme potrebno je pratiti i nakon što ih se odradi. To, naravno, nisu skupštine udruga jer one su iste idućih trideset godina, ali ako branitelju izgori kuća pa se lokalna zajednica odluči pomoći mu, dobro je pratiti nastavak priče. Ili, primjerice, žene žrtve ratnog

zločina silovanja, nakon što su progovorile: kako su sada, kako ih prihvaća okolina, kako su sve podnijele njihove obitelji, kako se nose s traumom, je li zakon koji smo donijeli bio rešenje za njih ili nije... Gosti se mogu uključiti ili snimiti i telefonom, ako su daleko ili ne mogu u vrijeme emitiranja ili snimanja sudjelovati. Puno radijskog programa danas se realizira telefonom i koliko god mi bili nezadovoljni tom činjenicom, vjerujem da je to, što nama zvuči kao samo produkcijsko dno, samo danak vremenu u kojem živimo. A i telefonski razgovor može se oživjeti ako se navede razlog zbog kojeg razgovor ide telefonom, primjerice ako je osoba na putu, ili službenik u drugom gradu, ili je radio neprikladan pa netko u kolicima ne može pristupiti studiju. Goste se može zadužiti da se pripreme ili međusobno organiziraju (ako se poznaju), a svakako ih treba navesti i da pomognu u pripremi, a ne da dolaze u emisiju kao da to nema veze s njima.

Danas se izbjegavaju dugi razgovori i dugi tonovi. Postoje teorije o tome koliko dugo čovjek može zadržati pozornost slušajući jednu vijest. No, ja mislim da je ipak važnije što će netko reći i da je poruka koju prenosi važnija od ljepote radijske forme. Kratki tonovi u kojima nitko ne kaže misao do kraja, brzina umjesto poruke, vjerujem da ipak nisu u radijskoj biti, nego su prvenstveno u stilu vremena u kojem živimo.

Studio ili teren?

Vječno pitanje, a odgovor je jednostavan: kako je moguće realizirati. Danas u uvjetima u kojima radimo taj izbor ovisi o mogućnostima. Iako svaki taj način ima svojih draži i bolji je za neki oblik izražavanja. Razgovor u studiju odlična je forma za progovaranje o problemima, potrebno je više dionika iz različitih sektora, a često se takve teme moraju ponavljati. Radijska reportaža omogućuje bogat i slikovit prikaz koji ne mora biti slojevit kao razgovor o problemima. No, i za jedne i druge dobri sugovornici su jamstvo uspjeha. Zato ih uvijek treba tražiti i čuvati kontakt s njima. Radijski novinari su različiti ljudi, netko voli snimati reportaže na terenu, netko se voli javljati s terena, a netko sjesti u studio i osjetiti adrenalin upaljenog natpisa *Online*. Idealno bi bilo kad bi se svakom dalo da radi ono u čemu je najbolji i u čemu najviše uživa, ali to je, nažalost, danas nemoguće i to iz različitih razloga.

Ideje za teme i emisije dolaze lako ili teže. Neke se nanižu već unaprijed, neke nikako da se pokažu na vrijeme. U rupi, kad ponestane ideja, kad presahnu teme, a rokovi se neumoljivo bliže, zgodan program u pučkom učilištu koji vodi ka dobrom zapošljavanju ili čovjek koji uzgaja lavandu mogu biti zahvalan pomagač. Tu su i hrpe knjiga, predstava ili, na kraju krajeva, uvijek je i neka obljetnica blizu, a dobri stari *Google* može izbaci neku nepoznatu akciju iz Domovinskoga rata koja ispadne super zanimljivom. Društvene mreže jako su zahvalan medij, puno tema, osoba i ideja može se naći u najobičnijim, svakodnevnim objavama ljudi, na njihovim profilima ili u specijaliziranim grupama.

Ipak i na kraju, uvijek je pitanje poruke. Što emisijom ili programom želimo reći, kakvu poruku prenijeti, na što ili koga utjecati. Ono što ja želim može se svesti u tri cilja:

Prvi je dati glas onome koji je ratovao, a ne onima koji su to kapitalizirali. Drugi je način rada učiniti jasnim i razumljivim i na kraju je treći, a to je vratiti povjerenje slušatelja.

3. JAVNOPOLITIČKI OKVIR ZA VJERODOSTOJNO PRIKAZIVANJE DOMOVINSKOGA RATA

Milan Koštro

Iako je naziv radionica *Povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskoga rata*, u samom zadatku u natječajnoj dokumentaciji² naglasak je stavljen na sadašnjost: *Ponuditelj mora na radionici praktičnim primjerima upoznati novinare kako se afirmativno i za branitelje poticajno baviti suvremenim temama Domovinskoga rata. To znači izvještavati o svakodnevnim izazovima i mogućnostima obitelji branitelja Domovinskoga rata. Moguće teme su: zdravstvena i pitanja socijalizacije, poduzetništvo, obrazovanje, zapošljavanje, rad braniteljskih udruga i suradničkih organizacija (klinika i savjetovališta) na svakodnevnoj pomoći braniteljima.* Stoga smo se na radionicama uglavnom bavili suvremenim temama Domovinskoga rata, iako smo, naravno, govorili i samom Domovinskom ratu. Cilj je bio što konkretnije upoznati novinare s navedenim temama te se i u ovom tekstu time bavimo – na razini javnih politika.

Medijsko izvještavanje o suvremenim temama Domovinskoga rata – dakle, o mirnodopskom životu branitelja i njihovih obitelji, zapošljavanju, zdravlju, obrazovanju i drugom – neujednačeno je, nesustavno i najčešće reaktivno: o tome se često piše bez poznavanja javnopolitičkog okvira, tek na temelju neposrednih uvida i razgovora; isti mediji o ovim temama pišu učestalo u vrijeme značajnih obljetnica iz Domovinskoga rata, a u ostatku godine tome se rijetko posvećuju; o ovim temama najčešće se piše kao reakcija na problem koji je netko iznio, a puno rjeđe kao rezultat proaktivnog pristupa kako bi se zainteresirane dionike informiralo o mogućnostima, napretku i preprekama u pojedinim područjima. Stoga je od iznimne važnosti da se novinari upoznaju sa zakonodavnim i javnopolitičkim okvirom. Intencija ovoga teksta nije dati detaljan uvid u taj okvir niti je to moguće u tekstu ove vrste i dužine: njegova namjera je prikazati politike i programe koji su važni za upoznavanje novinara s navedenim područjima.

² <https://eojn.nn.hr/SPIN/APPLICATION/IPN/DocumentManagement/DocumentPodaciFrm.aspx?id=2709101>

Ključni zakoni i propisi

Najvažniji zakon kojim se reguliraju pitanja koja su tematizirana na radionicama je *Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji*³. Ovim Zakonom se uređuju njihova prava te uvjeti i način ostvarivanja tih prava. Dio prava reguliran je *Zakonom o mirovinskom osiguranju*⁴; *Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata*⁵; *Zakonom o udrugama*⁶; *Zakonom o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji*⁷; *Zakonom o Zakladi hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji*⁸ i drugim zakonima. No, *Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji* propisuje najveći dio prava te se ona drugim zakonima detaljiziraju. Zasebnim propisima, poput Pravilnika, ta prava se dodatno specificiraju (npr. *Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na besplatne udžbenike za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji*⁹).

Važan dokument za praćenje provedbe *Zakona o braniteljima* je Izvješće o njegovoj provedbi, koje svake godine **Hrvatskom saboru** podnosi **Ministarstvo hrvatskih branitelja**. Iz godišnjih izvješća može se iščitati koliko je novca utrošeno za pojedine stavke te druge važne informacije o provedbi Zakona. Tako je npr. vidljivo da se glavnina novca troši na ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, potom na trajna prava branitelja, dok se postupno, zahvaljujući ponajviše EU fondovima, sve više novca usmjerava na zdravstvenu skrb, poticanje obrazovanja i poduzetništva te pitanja socijalizacije. Za teme radionica najvažniji EU projekt je *Uspostava veteranskih centara u Republici Hrvatskoj*¹⁰, koji je usmjeren na povećanje

3 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_121_2758.html

4 <https://www.zakon.hr/z/91/Zakon-o-mirovinskom-osiguranju>

5 <https://www.zakon.hr/z/864/Zakon-o-za%C5%A1titi-vojnih-i-civilnih-invalida-rata>

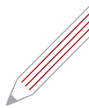
6 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_06_74_1390.html

7 <https://www.zakon.hr/z/330/Zakon-o-Fondu-hrvatskih-branitelja-iz-Domovinskog-rata-i-%C4%8Dlanova-njihovih-obitelji>

8 <https://www.zakon.hr/z/328/Zakon-o-Zakladi-hrvatskih-branitelja-iz-Domovinskog-rata-i-%C4%8Dlanova-njihovih-obitelji>

9 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_09_80_1613.html

10 <https://branitelji.gov.hr/uspostava-veteranskih-centara-u-republici-hrvatskoj/3544>

društvene uključenosti braniteljsko-stradalničke populacije s ciljem njihovog aktivnog sudjelovanja na tržištu rada, uključivanja u zadružno poduzetništvo te općenito u društvo. Veteranski centri, k tome, trebaju doprinijeti poboljšanju zdravstvenog i psiho-sociološkog statusa te stjecanja mekih vještina kao što su upravljanje stresom, financijama, komunikacijske vještine i slično. Zasad je predviđeno osnivanje pet veteranskih centara: u Daruvaru, Sinju, Šibeniku, Petrinji i Osijeku.

Strateški okvir

Ministarstvo hrvatskih branitelja u ciklusima donosi strateške planove i godišnji plan rada. Nakon *Strateškog plana za razdoblje od 2019. do 2021. godine*¹¹, izrađen je i *Strateški plan za razdoblje od 2020. do 2022. godine*¹². U recentnijem Strateškom planu tako se ponavljaju tablice iz prethodnih planova, s unesenim novim vrijednostima za 2019. godinu. Te vrijednosti su u prethodnom Strateškom planu bile ciljane vrijednosti, a u novom su polazne vrijednosti (tako se, barem djelomično, može pratiti godišnje ostvarivanje ciljeva). Ovi dokumenti nisu cjelovite strategije već strateški planovi izrađeni sukladno *Zakonu o proračunu*¹³ (sva ministarstva imaju obveza donošenja strateških planova i izvješća o njihovoj provedbi). Strateški planovi koje obveznici izrađuju na temelju ove *Upute*, kao prvi korak u procesu izrade proračuna, osnova su za izradu nacionalnog programa reformi i programa konvergencije, nacionalnih dokumenata koje je **Republika Hrvatska**, kao država članica **Europske unije**, dužna donositi na godišnjoj razini.

Godišnji planovi rada obveza su svih tijela javne vlasti pa tako i **Ministarstva hrvatskih branitelja**. U tom dokumentu provedba mjera predviđenih Strateškim planom Ministarstva i drugim sektorskim strategijama, Programom i zaključcima Vlade RH te Smjernicama ekonomske i fiskalne politike prati se prema provoditeljima, odnosno prema ustrojstvenim jedinicama Ministarstva. Posebnim dokumentom - *Registrom rizika* – prate se rizici koji mogu utjecati na provedbu postavljenih strateških ciljeva.

11 <https://branitelji.gov.hr/strategije-i-planovi/1963>

12 <https://branitelji.gov.hr/strategije-i-planovi/1963>

13 <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-prora%C4%8Dunu>

”

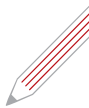
Uz strateške planove, godišnje planove rada Ministarstva, zakone i druge propise, teme zdravstva i socijalizacije, poduzetništva, obrazovanja, zapošljavanja, rada braniteljskih udruga i suradničkih organizacija na svakodnevnoj pomoći braniteljima, reguliraju se i usmjeravaju i drugim dokumentima: (nacionalnim) programima, ugovorima, planovima drugih javnih tijela, sporazumima, statutima itd.

Zdravlje i socijalizacija branitelja

Za **zdravstvena i pitanja socijalizacije** tako je od iznimne važnosti *Nacionalni program psihosocijalne i zdravstvene pomoći za braniteljsku i stradalničku populaciju*¹⁴. Ovim programom osigurana je psihosocijalna i zdravstvena skrb, s ciljem podizanja opće kvalitete življenja i podupiranja njihove potpune psihosocijalne reintegracije. Na lokalnoj (županijskoj) razini Program se provodi u svim županijama i Gradu Zagrebu, gdje pri županijskim središtima djeluju **Centri za psihosocijalnu pomoć**. U centrima se svakodnevno provodi psihosocijalno savjetovanje s naglaskom na ublažavanje posljedica traumatskog iskustva, olakšavanje prilagodbe novonastalim situacijama te postizanje socijalne promjene s ciljem poboljšanja životnih uvjeta. Uz pravnu i savjetodavnu pomoć, centri po potrebi organiziraju i klubove branitelja, bračne i obiteljske tretmane te dječje radionice. U sklopu centara angažirani su stručnjaci različitih profila - psiholozi, socijalni radnici, psihijatri, pravnici te ostali stručnjaci društveno-humanističkog usmjerenja koji usluge i pomoć pružaju stacionarno i mobilno. EU projektom *Program psihosocijalnog osnaživanja hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata*¹⁵, koji je u drugoj fazi provedbe, dodatno se opremaju i stručno kapacitiraju centri za psihosocijalnu pomoć (posebno za mobilne timove) te se radi na psihosocijalnom osnaživanju korisnika kroz radionice, predavanja i tribine. Hrvatski branitelji oboljeli od PTSP-a i drugih psihičkih poremećaja pomoć mogu potražiti u regionalnim centrima za psihotraumu, **Nacionalnom centru za psihotraumu i Centru za krizna stanja**.

14 <https://branitelji.gov.hr/nacionalni-program-psihosocijalne-i-zdravstvene-pomoci/863>

15 <https://branitelji.gov.hr/eu-projekti/provedeni-eu-projekti/program-psihosocijalnog-osnazivanja-hrvatskih-branitelja-i-stradalnika-domovinskog-rata-faza-1/1597>

*Zakonom o braniteljima i Pravilnikom o vođenju evidencije o braniteljskim socijalno-radnim zadrugama, njihovim upraviteljima i savezima*¹⁶ regulirano je osnivanje braniteljsko socijalno-radnih zadruga, i to s ciljem lakše i brže reintegracije njezinih članova u društvo te uključivanja u radne i gospodarske procese članova s umanjenom radnom sposobnošću i nezaposlenih osoba. Od velike je važnosti tekući projekt istraživanja pobola i smrtnosti hrvatskih branitelja. Prema dobivenim rezultatima predložit će se preventivni pristup u ovoj populaciji kroz sustav sistematskih pregleda, promoviranje ciljanih pretraga te ciljani probir za bolesti s najvećom smrtnosti. Važno je znati da su, sukladno napucima **Ministarstva zdravstva**, u hrvatskim bolnicama imenovani **koordinatori za braniteljsku populaciju**.

Tu su i prava iz *Zakona o braniteljima*, poput prava na viši standard zdravstvene zaštite, prava na medicinsku rehabilitaciju, sufinanciranje nabave ortopedskih i ostalih medicinskih pomagala, oslobađanje od plaćanja participacije za liječenje i lijekove, pravo na naknadu dijela troškova za vrijeme liječenja u inozemstvu, pravo na besplatni preventivni sistematski pregled te pravo stopostotnih hrvatskih ratnih vojnih invalida I. skupine na liječenje u hiperbaričnoj komori.

Obrazovanje

Što se tiče **obrazovanja** braniteljske populacije, u *Programu stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji za razdoblje od 2018. do 2020. godine*¹⁷ predviđena je mjera *Poticanje obrazovanja*. Cilj ove mjere je poboljšanje kvalifikacijske strukture nezaposlenih osoba iz ciljane skupine i podizanje njihove konkurentnosti na tržištu rada. Obrazovne aktivnosti koje omogućava primjena mjere su stjecanja prvog zanimanja, prekvalifikacije, osposobljavanja te stjecanja dodatnih znanja i vještina. Moguća je i primjena ove mjere u svrhu samozapošljavanja.

K tome, **Ministarstvo hrvatskih branitelja** sufinancira troškove obrazovanja za stjecanje prvog zanimanja, prekvalifikacije i osposobljavanja – za nezaposlene hrvatske branitelje,

¹⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_21_430.html

¹⁷ <https://branitelji.gov.hr/program-strucnog-osposobljavanja-i-zaposljavanja/870>

”

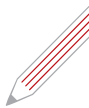
djecu smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja, djecu dragovoljaca i djecu hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskoga rata. Djeca branitelja ostvaruju pravo na besplatne udžbenike, pravo na financiranje troškova pripremnih tečajeva za upis na visoka učilišta i pravo na besplatni topli obrok. Branitelji i njihova djeca ostvaruju pravo na potporu za obrazovanje tijekom redovitoga srednjoškolskog obrazovanja, redovitoga preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija odnosno integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija, kratkog stručnog studija, preddiplomskog stručnog studija i specijalističkog diplomskog stručnog studija te pravo na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima (sveučilišnih i specijalističkih).

Poduzetništvo

Za **zapošljavanje** braniteljske populacije najvažniji je spomenuti *Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji*. Program je namijenjen nezaposlenim braniteljima, nezaposlenoj djeci smrtno stradalih ili nestalih hrvatskih branitelja, dragovoljaca i hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskoga rata. Cilj Programa je njihovo brže uključivanje na tržište rada, stjecanje obrazovanja i radnog iskustva, kao i pružanja podrške u ponovnoj aktivaciji braniteljsko-stradalničke populacije s otežanim pristupom tržištu rada.

U sklopu tog Programa, postoji i *Potpورا za samozapošljavanje osobama iz ciljane skupine koje se namjeravaju zaposliti obavljanjem samostalne poduzetničke djelatnosti* (npr. obrt, jednostavno trgovačko društvo, trgovačko društvo, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo ili drugo). **Ministarstvo hrvatskih branitelja** može odobriti potporu u iznosu do 80.000 kuna. Samozapošljavanje se potiče i EU projektom *Samozapošljavanje hrvatskih branitelja, djece smrtno stradalih ili nestalih hrvatskih branitelja, djece dragovoljaca iz Domovinskog rata i djece hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata*¹⁸. EU projekt obuhvaća dodjelu novčanih potpora za samozapošljavanje krajnjim korisnicima te organizaciju i održavanje jednodnevnih tribina za informiranje i promicanje samozapošljavanja za osobe iz ciljane skupine.

18 <https://branitelji.gov.hr/o-projektu-3474/3474>

Potpomom za novo zapošljavanje **Ministarstvo hrvatskih branitelja** podupire poslodavce koji zapošljavaju osobe iz ciljne skupine, pri čemu se potpora može dodijeliti za zapošljavanje najviše tri osobe. Ovisno o broju osoba iz ciljne skupine koje će poslodavac zaposliti, iznos potpore za zapošljavanje jedne osobe iznosi 50.000 kuna, 100.000 kuna za zapošljavanje dvije osobe te 150.000 kuna za zapošljavanje tri osobe. Sredstva su nepovratna ako poslodavac osobu, za čije je zapošljavanje ostvario potporu, zadrži u radnom odnosu u punom radnom vremenu 24 mjeseca sukladno ugovorom preuzetim obvezama. Za potporu se mogu kandidirati obrti i mala trgovačka društva s do 50 zaposlenih, obiteljska poljoprivredna gospodarstva i zadruga.

Unutar Programa je i dio koji se odnosi na zadruga: **Ministarstvo hrvatskih branitelja** može pružiti novčanu potporu zadrugama hrvatskih branitelja iz Domovinskoga rata kao obliku malog poduzetništva koje omogućava organizirano i stručno vođeno obavljanje djelatnosti te zajednički nastup na tržištu. Navedenom potporom ujedno se, na posredan način, sufinancira i koordinira promocija zadrugarstva, edukacija hrvatskih branitelja za poduzetništvo i zadrugarstvo, suradnja između postojećih zadruga, posebno kroz pružanje pomoći u osnivanju novih zadruga. Zadruga hrvatskih branitelja iz Domovinskoga rata obraćaju se zahtjevom za dodjelu novčane potpore kroz mjeru potpore radu zadruga hrvatskih branitelja iz Domovinskoga rata u iznosu do 150.000 kuna, a ako je zadruga certificirana za ekološku proizvodnju iznos potpore uvećava se za 20%, te iznosi do 180.000 kuna. Uz projekt uspostave Veteranskih centara, koji potiču aktivno sudjelovanje korisnika na tržištu rada i uključivanje u zajedničko poduzetništvo te stjecanje mekih vještina, realiziran je i EU projekt *Promicanje društvenog poduzetništva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, organizacija civilnog društva i zadruga braniteljske i stradalničke populacije iz Domovinskog rata*¹⁹.

Tu je i set zakonskih mjera:

- prednost pri zapošljavanju branitelja i njihove djece;

¹⁹ <https://branitelji.gov.hr/promicanje-drustvenog-poduzetni-stva-hrvatskih-branitelja-iz-domovinskog-rata-organizacija-civilnog-drustva-i-zadruga-braniteljske-i-stradalnicke-populacije-iz-domovinskog-rata/1715>

- ”
- fiskalne olakšice za zapošljavanje djeteta smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskoga rata ili djeteta nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskoga rata;
 - rad uz mirovinu - hrvatski branitelji i HRVI imaju pravo na rad uz mirovinu pod određenim uvjetima;
 - potpora za proširenje postojeće djelatnosti - **Ministarstvo hrvatskih branitelja** može sufinancirati proširenje djelatnosti i nove projekte zadruga i drugih malih poduzetnika, obrtnika i poljoprivrednika.

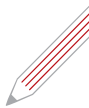
Za rad braniteljskih udruga i suradničkih organizacija na svakodnevnoj pomoći braniteljima usmjeravajući je *Sporazum o razvojnoj suradnji kroz programske podrške u provođenju sustavne podrške udrugama iz Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj*²⁰, zaključen između **Ministarstva hrvatskih branitelja** i **Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva**. Tim dokumentom osigurana je institucionalna podrška udrugama iz Domovinskoga rata. Sufinanciraju se odobreni projekti, jednokratne aktivnosti, institucionalne podrške udrugama, zajedničke aktivnosti **Ministarstva hrvatskih branitelja** i udruga iz Domovinskoga rata te troškovi rada članova stručnih tijela za procjenu projekata prijavljenih na javne natječaje. EU projektom *Razvoj i širenje mreže izvaninstitucionalnih usluga za hrvatske branitelje i stradale Domovinskog rata*²¹ novčano se podupiru projekti pružanja izvaninstitucionalnih usluga hrvatskim braniteljima i stradalnicima Domovinskoga rata.

Spomenimo i još neke kvalitetne mjere koje doprinose ekonomskoj neovisnosti:

- naknade za nezaposlene hrvatske branitelje iz Domovinskoga rata i članove njihovih obitelji;
- doplatak za pripomoć u kući;
- prednost pri zakupu poslovnog prostora;
- jednokratna novčana pomoć;
- oslobađanje od plaćanja pristojbi i naknada;

²⁰ <https://zaklada.civilnodrustvo.hr/news/nacionalna-zaklada-i-ministarstvo-hrvatskih-branitelja-potpisali-sporazum-o-suradnji>

²¹ <https://strukturnifondovi.hr/en/natjecaji/razvoj-i-sirenje-mreze-izvaninstitucionalnih-usluga-za-hrvatske-branitelje-i-stradalnike-domovinskog-rata/>

-
- dodjela automobila s ugrađenim prilagodbama hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskoga rata I. skupine;
 - pravo na naknadu troškova prilagodbe osobnog automobila za HRVI;
 - pravo na ustup dionica;
 - pravo na dodjelu udjela u Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskoga rata i članova njihovih obitelji;
 - uređenje grobnog mjesta s nadgrobniim spomenikom.

Dionici

U ovom tekstu već su nabrojani ključni dionici za kvalitetno novinarsko adresiranje navedenih tema: branitelji i njihove obitelji, **Ministarstvo hrvatskih branitelja** i njegove službe, **Vlada Republike Hrvatske**, centri za psihosocijalnu pomoć, regionalni centri za psihotraumu, **Nacionalni centar za psihotraumu**, **Centar za krizna stanja**, **Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva**, braniteljske udruge i zadruge. Kako su u provedbu *Zakona o braniteljima* i strateških dokumenata uključeni brojni dionici, ovdje ističemo i druge važne dionike: **Ministarstvo zdravstva**, **Ministarstvo znanosti i obrazovanja**, **Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava**, **Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta**, **Ministarstvo poljoprivrede** i druga ministarstva, **Hrvatski zavod za zapošljavanje**, **Hrvatska obrtnička komora**, **Hrvatska udruga poslodavaca**, **Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih**. Lista važnih aktera ovime se ne iscrpljuje: liječnici, psiholozi, stručnjaci raznih profila, gospodarstvenici - izrazito su važni te su i oni dobri sugovornici novinarima koji izvještavaju o ovim temama.

Novinarima koji se bave ovim područjem preporučamo detaljno proučavanje zakona, strateških dokumenata, programa i projekata, i to a) kako bi mogli što kvalitetnije pratiti provođenje politika, ispunjavanje ciljeva i probleme u provedbi te identificirati uska grla, preopterećene dionike, birokratske i druge prepreke i nelogičnosti, te b) kako bi što kvalitetnije informirali braniteljsku populaciju o njihovim pravima i načinima njihova ostvarenja te ih na vrijeme informirali o predstojećim natječajima, programima, zakonskim i strateškim promjenama i

slično. S obzirom na veličinu ciljane grupe i siromaštvo domaćeg medijskog prostora po ovom pitanjima, nakladnicima preporučamo da razmisle o pokretanju portala ili podstranica na postojećim portalima, gdje će detaljno baviti ovim temama i javnopolitičkim okvirom. Uvjereni smo da bi takve stranice imale široku i izrazito zainteresiranu publiku.

4. SINOPSISI NASTALI NA RADIONICAMA

Radijske emisije

Zagreb, 23. studenoga 2019.

Sinopsis radijske tematske emisije – dio serijala Novi dan.

Tema: Zapošljavanje branitelja. Trajanje: 16' 10"

STUDIO	TONSKE SNIMKE	TRAJANJE
JINGLE UVODNI		30"
NAJAVA EMISIJE	Iznosimo službene podatke o broju zaposlenih bivših branitelja, broju nezaposlenih, umirovljenih i onih bez mirovine	1'
JINGLE BREAK		15"
NAJAVA PRILOGA	Donosimo priču o nezaposlenom branitelju, koji stalno dobiva odbijenice	15"
PRILOG #1	Pripadnik mađarske manjine koji se borio u Hrvatskoj vojsci, u kasnim četrdesetim godinama, narušenog je zdravlja i ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Prilog je rađen kao razgovor, u kojemu naš sugovornik govori o neuspješnom traženju posla, vrsti poslova na koje se prijavljuje, koliko aktivno traži posao, kakve odgovore dobije, je li razmišljao o dokvalifikaciji...	2'
JINGLE BREAK		15"
NAJAVA PRILOGA	Tematiziramo mjere aktivne politike zapošljavanja razvojačenih branitelja	15"
PRILOG #2	OFF: Iznosimo informacije o politici zapošljavanja razvojačenih branitelja. TON predstavnik Hrvatskog zavoda za zapošljavanje: objašnjava mjere, od čega se sastoje; koliko je bivših branitelja dosad koristilo te mjere, tko sve ima pravo na njih... OFF: Detaljnije govorimo o dokvalifikaciji i prekvalifikaciji. TON predstavnik HZZ-a: o važnosti dokvalifikacije i prekvalifikacije. Iznosi podatke o tome koliko je branitelja koristilo ovu mjeru i koliko ih se nakon toga uspjelo zaposliti. OFF: Iznosimo podatke koja vrsta dokvalifikacije/prekvalifikacije najviše doprinosi brzom pronalasku posla. Zaključujemo prilog s porukom kako se najbolje informirati, gdje potražiti savjet.	2'
JINGLE KRATKI		5"
NAJAVA PRILOGA	Donosimo primjer domaće tvrtke koja ima sustavan pristup zapošljavanju branitelja	20"

PRILOG #3	<p>OFF: <i>Vindija</i> je jedna od tvrtki koja ciljano zapošljava razvojačene branitelje.</p> <p>TON voditelj/ica ljudskih resursa <i>Vindije</i>: o programu zapošljavanja branitelja, kako i zašto su se odlučili, kada su počeli, koliko je zaposlenih.</p> <p>OFF: <i>Vindija</i>, naime, koristi pogodnosti potpora, koje država daje za zapošljavanje branitelja. Iznosimo detalje od tim potporama.</p> <p>TON branitelj zaposlen u <i>Vindiji</i>: govori o tome koliko mu znači posao i o uklopljenosti u radnu okolinu. Priča o poslu, je li se trebao prekvalificirati.</p> <p>TON voditelj/ica ljudskih resursa: o iskustvima sa zaposlenim braniteljima i planovima za budućnost.</p> <p>OFF: Dajemo informacije o poslovima koje branitelji najčešće rade u <i>Vindiji</i> te o deficitarnim zanimanjima u Hrvatskoj – kao orijentir za prekvalifikaciju.</p> <p>TON branitelj zaposlen u <i>Vindiji</i>: šalje poruku razvojačenim braniteljima kako je važno uložiti vlastiti trud i vjerovati u sebe. Najveća vrijednost zapošljavanja nije u novcu nego u izlasku iz izolacije, osjećaju pripadnosti i doprinosu društvu i u miru.</p>	2'
JINGLE BREAK		15"
NAJAVA RAZGOVORA	Razgovarali smo s braniteljem koji je pokrenuo vlastiti obrt	10"
STUDIO: RAZGOVOR	Gost u studiju je razvojačeni branitelj koji je pokrenuo vlastiti obrt. Govori o tome zašto se odlučio baš za obrt, o tome čime se kao obrtnik bavi (ideja-razrada-realizacija), potporama koje je dobio, pomoći institucija poput HZZ-a i HOK-a. U razgovoru iznosimo prednosti samozapošljavanja i brojke o samozaposlenim braniteljima. Gost u studiju nastavlja govoriti o svojim iskustvima te o kritičnim godinama – drugoj i trećoj godini obrta, dok se nije tržišno etablirao.	3' 30"
JINGLE KRATKI		5"
NAJAVA	Razgovarali smo s umirovljenim braniteljem, koji ipak želi raditi	15"

PRILOG #5	<p>OFF: Iako je ostvario braniteljsku mirovinu, Dražen se ne osjeća dobro sjedeći doma. Kaže da mu dani sporo prolaze i da se osjeća beskorisnim.</p> <p>TON Dražen, umirovljeni branitelj: govori o osjećaju osamljenosti, kako mu fali društvo i osjećaj smisla i doprinosa društvu, o tome kako se još osjeća dovoljno psiho-fizički sposobnim za rad.</p> <p>OFF: Dražen je stoga našao posao u braniteljskoj zadrugi...</p> <p>TON Dražen, umirovljeni branitelj: govori o tome zašto se učlanio u braniteljsku zadrugu, kako zadruge funkcioniraju i što zadruga proizvodi i gdje i kako plasira proizvode.</p> <p>OFF: Iznosimo podatke o zadrugama, čime se bave, kako su organizirane...</p> <p>TON Dražen, umirovljeni branitelj: govori o radu s prijateljima iz rata, sada kolegama. Upućuje poruku bivšim suborcima da se učlane u zadruge ili pokrenu nove.</p> <p>OFF: Dajemo smjernice o potporama o <i>web</i> stranicama gdje se mogu naći kvalitetne informacije o (braniteljskim) zadrugama.</p>	2'
ODJAVA	Jeste li se prepoznali u nekoj od naših današnjih priča? Imate li vi priču koju želite podijeliti s nama i s našim slušateljicama i slušateljima? Javite nam se telefonom, mailom ili preko naše Facebook stranice. Hvala na slušanju. U idućoj emisiji bavimo se...	45"
JINGLE ODJAVNI		15"

Osijek, 25. siječnja 2020.

Sinopsis radijske tematske emisije

Tema: Manjine u Domovinskom ratu. Trajanje: 23' 05"

STUDIO	TONSKE SNIMKE	TRAJANJE
JINGLE UVODNI		10"
NAJAVA EMISIJE	Voditelj najavljuje teme i sugovornike. Sve tri teme obrađujemo kroz razgovore s troje sugovornika/ca	50"
NAJAVA PRILOGA	Domovinski rat kroz prizmu pripadnika manjina u HV-u. Iznosimo podatke o broju pripadnika srpske manjine koji su pristupili HV-u	20"
PRILOG #1	Prilog je rađen kroz formu razgovora s braniteljem iz redova srpske manjine. Razgovaramo o njegovoj motivaciji za pristupanje Hrvatskoj vojsci i ostanak u Hrvatskoj. Doživljaj rata: građanski rat ili agresija? Kako se osjeća kao pripadnik srpske manjine u Hrvatskoj?	5' 40"
GLAZBENI BROJ	Edwin Starr: War	3' 20"
JINGLE KRATKI		5"
NAJAVA PRILOGA	Tematiziramo žene koje su se priključile HV-u ili na drugi način sudjelovale u ratu. Iznosimo podatke	30"
PRILOG #2	Razgovor u formi kratkih pitanja i odgovora. Motivacija za pristupanje vojsci? Zašto? Kako? S kim? Pritisak društva i obitelji da se ne ide u rat? Je li bilo pritiska? Od koga? Na koji način? Kako je ipak donijela odluku? Je li doživjela spolnu/rodnu diskriminaciju od strane nadređenih i suboraca? Ima li saznanja o takvim traumatskim iskustvima suborkinja? Teškoće s obzirom na 'ženske potrebe' poput menstruacije? Postoje li i druge razlike i specifične potrebe žena? Generalne teškoće vojnog života?	3'
JINGLE KRATKI		5"
NAJAV PRILOGA	Tematiziramo maloljetne branitelje. Iznosimo podatke o broju maloljetnih branitelja u Domovinskom ratu?	20"
PRILOG #3	Forma razgovora. Kakve je bila reakcija okoline na njegovu odluku da ide u rat? Kako je reagirala obitelj i prijatelji? Kako je reagirala vojna sredina? Je li bilo odgovaranja? Je li bilo ohrabivanja? Kakav je njegov današnji status? Je li vojni invalid? Je li zaposlen? Kako se nosi s traumama rata? Je li imao i/ili još ima psihičkih problema? Bi li opet isto odlučio? Žali li što je tinejdžerske godine proveo u ratu?	3'

JINGLE KRATKI		5"
NAJAVA PRILOGA	Objedinjujući prilog s istim pitanjima za svo troje sugovornika/ca	10"
PRILOG #4	Troje sugovornika odgovara na dva pitanja: Vaše mišljenje o drugim, vojno sposobnim muškarcima koji nisu sudjelovali u ratu? Smatrate li se moralno nadmoćnima u odnosu na one koji se nisu priključili obrani Hrvatske?	5'
JINGLE KRATKI		5"
ODJAVA	Hvala na slušanju. U idućoj emisiji bavimo se...	15"
JINGLE ODJAVNI		10"

Osijek, 25. siječnja 2020.

Sinopsis radijske tematske emisije

Naziv: Iz traperica u rat. Trajanje: 26' 01''

STUDIO	TONSKE SNIMKE	TRAJANJE
JINGLE UVODNI		10''
NAJAVA EMISIJE	Voditelj/ica najavljuje temu i sugovornika – branitelja Nenada Barinića. Cijela emisija posvećena je mladim urbanim ljudima, koji su iz traperica uskočili u ratne uniforme. Kroz razgovor s Barinićem dajemo prikaz njihova života, prije rata, u ratu i danas.	30''
GLAZBENI BROJ	Aco Škrinjar: Voljeni Vukovar (O, divni moj Vukovaru ti)	3' 45''
NAJAVA RAZGOVORA	Nenad Barinić je crtač stripova, ilustrator, dizajner i voditelj strip radionica. Neslužbeno glasi za najboljeg hrvatskog crtača fotorobota. Poznat je i kao strip blogger na <i>Večernjakovoj blogosferi</i> , sportski ribolovac, biker i predsjednik <i>Sportskog moto kluba "Golubica" Vukovar</i> i tajnik <i>Općinskog ogranka Udruge hrvatskih dragovoljaca Domovinskoga rata Bogdanovci</i> . Kao hrvatski branitelj je idejni začetnik, autor, analitičar podataka i dizajner te krajnji izvođač na realizaciji <i>Spomen doma Bogdanovci</i> , koji je kroz podršku i zajedničko djelovanje prijatelja, moto klubova i pojedinaca osmislio i proveo u finalno stanje do navedenog roka realizacije za manje od 6 mjeseci <i>pro bono</i> radom, potpuno humanitarnim i nesebičnim zalaganjem kompletne ekipe.	2'
PRILOG #1	Prilog je rađen kroz formu razgovora s Nenadom Barinićem. Već sa 14 godina ozbiljno ste se počeli baviti crtanjem stripova i ilustracijama. Možete li nam reći više o vašem profesionalnom i osobnom razvoju u Vinkovcima prije nego ste odlučili pridružiti se Hrvatskoj vojsci? Kako i kada je odlučio pristupiti HV-u? Opišite nam svoj ratni put. Je li bilo trenutaka kad ste se uspjeli baviti stvaralaštvom i u ratu? Kako je ratno iskustvo djelovalo na vaše današnje stvaralaštvo?	5'
GLAZBENI BROJ	Neki to vole vruće: Jeans generacija	4' 11''
JINGLE KRATKI		5''
NAJAVA PRILOGA	Kao što je Nenad naglasio, rat je snažno utjecao na njegovo stvaralaštvo.	15''

PRILOG #2	Razgovor u formi kratkih pitanja i odgovora. Imate 35 godina crtačke i ilustratorske karijere, autor ste stripa i projekta <i>Ovčara, krik u noći</i> . Kako je nastao taj projekt? 2018. ste objavili knjigu-strip <i>Vukovar: HAŠ</i> , koji opisuje prijeratno stasanje rokera Vinkovaca i njihovo učešće i stradavanje u Domovinskom ratu u Vukovaru. Recite nam više o knjizi. Na ovo se nadovezuje dokumentarni film <i>Kad vrane zapjevaju</i> . Kako je došlo do ideje ekranizacije knjige <i>Vukovar: HAŠ</i> ? Koliko film prati knjigu? Kako je publika primila film?	5'
JINGLE KRATKI		5''
NAJAVA PRILOGA	Barinić je idejni začetnik, autor i dizajner na realizaciji spomen doma u Bogdanovcima, koji je uz pomoć prijatelja, moto klubova i pojedinaca osmislio i proveo za manje od 6 mjeseci.	30''
PRILOG #3	Forma razgovora. Kako su došli na ideju? Zašto baš Bogdanovci? Tko je sve pomagao? Kako su uspjeli to obaviti, s obzirom na druge obaveze? Kakve su reakcije ljudi? Koliko im znači spomen dom? Kakve ima planove za budućnost? Što misli o Domovinskom ratu? Što misli o ratu općenito? Poruka za mlade?	4'
JINGLE KRATKI		5''
ODJAVA	Hvala na slušanju. U idućoj emisiji bavimo se...	15''
JINGLE ODJAVNI		10''

Serijal članaka na elektroničkoj publikaciji

Zagreb, 23. studenoga 2019.

Sinopsis internetskog serijala

Tema: Psihofizičko zdravlje branitelja. Trajanje: 5 tjedana

Teme koje serijal obrađuje	Akteri	Opis pristupa i prijedlozi za podizanje kvalitete i inovativnosti	Prijedlozi za povećanje atraktivnosti serijala
Samoubojstva branitelja	<ul style="list-style-type: none"> - Anonimni branitelji - Herman Vukušić - Obitelj branitelja - Psihijatar 	<ul style="list-style-type: none"> - Anonimna anketa među braniteljima - Obitelji branitelja govore o svojim iskustvima, problemima, eventualnim najavama i znakovima da će neka osoba počiniti samoubojstvo - Herman Vukušić iznosi brojke samoubojstava, donosi <i>policy</i> prijedloge za bolje sustavno rješavanje problema i sprječavanje suicida - Psihijatar govori kada treba tražiti pomoć, kako prepoznati znakove suicidalnih namjera, kako pomoći osobi sa suicidalnim mislima, kako se nositi s PTSP-om i ratnim traumama, o važnosti podrške i razgovora, problemu usamljenosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekst je obogaćen anonimnim audio i vidio svjedočanstvima - Kako prepoznati da je osoba na rubu i spriječiti suicid – prikaz kroz infografiku - Adresar institucija i stručnjaka kojima se osoba može obratiti - Popis najboljih hobija koji pomažu psihološkom uravnoteženju
PTSP	<ul style="list-style-type: none"> - Branitelji - Obitelj branitelja - Psihijatar - Sociolog 	<ul style="list-style-type: none"> - Branitelji iznose svoja iskustva s PTSP-om, kako se manifestira, kako su shvatili da trebaju pomoć, kome su se obratili, kako se sada osjećaju i kako se nose s ratnim traumama - Obitelj branitelja govore o važnosti podrške, o izazovima života s osobom koja ima PTSP, o budućnosti - Psihijatar daje medicinsku definiciju PTSP-a, iznosi njegova obilježja, simptome i načine kako se nositi s PTSP-om, kome se obratiti, od čega se sastoji stručna pomoć. Govori o najboljim svjetskim praksama pomoći veteranima u nošenju s problemom PTSP-a - Sociolog daje presjek hrvatskog društva 25 godina nakon rata, s naglaskom na braniteljsku populaciju i branitelje pogođene PTSP-om; govori o iskustvima drugih društava sa sličnim iskustvima, o važnosti društvene podrške i suočavanja društva sa stvarnošću PTSP-a, s njegovom obilježjima, posljedicama i načinima pomoći osobama s PTSP-om 	<ul style="list-style-type: none"> - Infografika o glavnim simptomima PTSP-a - Video: što je PTSP i kako se liječi? - Savjeti za osobe oboljele od PTSP-a; savjeti za obitelj osoba oboljelih od PTSP-a; savjeti za kolege, susjede... i druge članove društva: kako se odnositi prema osobi s PTSP-om

<p>Društvena stigmatizacija branitelja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Novinari - Medijski stručnjaci - Javne osobe koje su bivši branitelji - Sociolog - Psiholog 	<ul style="list-style-type: none"> - Najčešće stigme: alkoholičari, neradnici... - Medijski stručnjaci koji se na znanstvenoj razini bave medijima analizom sadržaja medijskih napisa izdvajaju najčešće stigme koje se vežu uz branitelje, vrstu medija u kojima ih se najčešće stigmatizira, povod i kontekst u kojemu nastaju takvi članci - Novinari govore o vlastitim etičkim normama i zašto neki kolege upadaju u zamku stigmatizacije pojedinih grupa - Javna osoba-branitelj govori o stigmatizaciji koju je osjetio na vlastitoj koži, tko su oni koji najčešće stigmatiziraju, što kao društvo možemo učiniti da se ta stigmatizacija smanji, a što mogu učiniti sami branitelji - Sociolog objašnjava zašto dolazi do stigmatizacije pojedinih grupa, koliko sami pripadnici određenih grupa pridonose stigmatizaciji, a koliko su i koji pojedinci i/ili grupe odgovorni za stigmatizaciju, što ih motivira i što time žele postići - Psiholog govori o tome kako se osjećaju stigmatizirane osobe i koliko je opasno po njih kada se radi o tako ranjivim skupinama poput branitelja 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekst je obogaćen primjerima stigmatizacije branitelja u drugim medijima i na društvenim medijima (audio i video isječki, <i>tweetovi</i>, <i>facebook postovi</i>, internetski naslovi, komentari čitatelja...) - Video: što je stigmatizacija, kako i zašto do nje dolazi, kakve ima posljedice i kako je spriječiti ili barem smanjiti - Infografika kojom se razbijaju pojedine stigme (veliki postotak branitelja ne pije, veliki postotak branitelja je zaposlen... Usporedba s udjelom alkoholičara i nezaposlenih u ostatku populacije)
<p>Zdravstveni problemi branitelja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Doktor - Medicinska sestra - Branitelji 	<ul style="list-style-type: none"> - Donosimo priče branitelja s tipičnim zdravstvenim problemima - Doktor govori o najčešćim bolestima koje pogađaju branitelje, njihovim uzrocima, načinima liječenja, uspješnosti tretmana i nastavku života s bolesti ili nakon izlječenja - Medicinska sestra govori o skrbi o braniteljima, njihovim specifičnim potrebama, na što treba obratiti pažnju 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekst je obogaćen infografikom najčešćih oboljela branitelja (ljudsko tijelo s kritičnim točkama i tipičnim bolestima) - Statistika najčešćih uzroka smrti opće i braniteljske populacije - Najvažniji preventivni pregledi – popis pregleda na koje redovno treba ići - Najčešći simptomi učestalih bolesti kod branitelja - Video: pravo branitelja na zdravstven skrb; ustanove, pogodnosti, toplice...

<p>Uključivanje u mirnodopski život</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Branitelji - Susjedi - Kolege - Predstavnici lokalne i regionalne samouprave - Kulturni djelatnici 	<ul style="list-style-type: none"> - Branitelji govore o osjećaju usamljenosti, važnosti uključenosti u društvo, važnosti dobrosusjedskih odnosa, druženja s kolegama nakon posla - Susjedi iznose svoja iskustva, načine zajedničkog provođenja vremena, odnosu prema braniteljima - Kolege govore kako provode zajedno vrijeme, pričaju li o ratu ili se te teme izbjegavaju, kako su uopće doznali da je netko bio branitelj i slično - Predstavnici gradova, općina i/ili županije govore o programima za branitelje, odnosu prema njima, društvenim događanjima na koje se branitelji rado odazivaju - Kulturni djelatnici govore o tematiziranju ratnih zbivanja u teatru, izložbama i drugim kulturnim događanjima, o uključivanju branitelja u umjetničke i druge aktivnosti, djelovanju kulture na braniteljsku populaciju 	<ul style="list-style-type: none"> - U tekstu je <i>podcast</i> – razgovor s braniteljem kojemu je trebalo puno vremena da se uključi u mirnodopski život; govori o svojim strahovima, osjećajima, reminiscencije iz rata, psihološke zapreke i kako ih je uspio prevladati - Kroz infografiku navodimo najvažnije aspekte za uključivanje branitelja u mirnodopski život, poput podrške obitelji i šire okoline, psihološkoj pomoći, važnosti pronalaska posla, otvorenih razgovora i slično
--	--	--	---

5. PRAKTIČNI SAVJETI ZA IZVJEŠTAVANJE O DOMOVINSKOM RATU

10 SAVJETA ZA IZVJEŠTAVANJE O SVAKODNEVNIM IZAZOVIMA I MOGUĆNOSTIMA BRANITELJA I NJIHOVIH OBITELJI

1. PROŠIRITE RASPON TEMA

Medijski prostor prepun je sličnih tema, pristupa i sugovornika. Novinarski je posao istraživati nove teme i nove kutove rasvjetljavanja nekog pitanja. Zapitajte se koje teme su nedovoljno obrađene, koji akteri su nedovoljno adresirani i s kojeg aspekta neki problem još nije obrađen. Time ćete doprinijeti da javnost, struka i sama braniteljska populacija bolje razumiju ovu problematiku.

2. PROUČITE JAVNOPOLITIČKI OKVIR

To što se bili u ratu, netko bližnji vam je branitelj ili ste imali neposredno ratno iskustvo – ni iz bliza nije dovoljno za kvalitetno bavljenje suvremenim temama vezanima uz bivše branitelje. Ni to što ste u dogodišnjem kontaktu s udrugama, braniteljskom zajednicom ili političarima koji se bave ovim problemima nije dovoljno i može vas odvesti u krivom smjeru, dalje od objektivnog sagledavanja problema. Radi se o složenoj javnoj politici, za čije proučavanje i praćenje treba izdvojiti dosta vremena i truda.

3. SPECIJALIZIRAJTE SE

Ako ste dio veće redakcije, podijelite se i specijalizirajte za pojedine apskete ove politike. Jedan novinar se tako može fokusirati na zdravstvena pitanja, drugi na probleme socijalizacije, treći na obrazovanje i zapošljavanje. Ako radite u manjoj redakciji, odaberite područje kojim ćete se detaljno baviti (analize, istraživačko novinarstvo, intervjui...), dok druga područja možete pratiti na razini izvješća.

4. NUDITE RJEŠENJA

Medijski prostor prepun je senzacionalizma, krvi, najava katastrofa i sivo obojenih tonova. Iako ne treba bježati od problema i ukazivanja na njih (poput samoubojstava branitelja ili problema s PSTP-om), novinari bi uvijek trebali nuditi i rješenja. Posebno se to odnosi na svakodnevicu braniteljske populacije, mogućnost prevladavanja izazova i podršku koju im kao društvo možemo pružiti.

5. POKAŽI, NE PRIČAJ

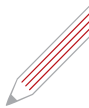
Najbolje se uči kroz primjere drugih: kada želimo ukazati bivšim braniteljima na mogućnosti koje im se pružaju za poboljšanje vlastitog psihofizičkog zdravlja, pronalaženje posla ili socijalizaciju, pozitivni primjeri pritom su najbolji put. Suradujte s braniteljskim udrugama, Ministarstvom branitelja i drugim dionicima kako bi se informirali o dostupnim uslugama, programima i fondovima te dobili kontakte ljudi koji ih uspješno koriste. Kroz priče tih ljudi najlakše ćete ostalima približiti mogućnosti i ohrabriti ih da i sami pokušaju.

6. BRANITELJE PORTRETIRAJTE KAO OSOBE

Kao što reduciranje osoba s invaliditetom samo na njihovu invalidnost nije poželjno, tako nije poželjno ni prikazivanje bivših branitelja i članova njihovih obitelji samo kroz tu prizmu. Bivši branitelj je i nečiji otac, majka, sin, sestra ili djed, radnik ili nezaposlena osoba, doktor znanosti ili šumar, osoba s nizom vještina, društvenih uloga i vrijednosti, ravnopravan član zajednice koji doprinosi društvu u okviru svojih mogućnosti. Prepoznajte taj doprinos, istaknite ga i pružite primjer drugima u sličnoj situaciji te pošaljite poruku prihvaćanja cijelome društvu.

7. NE GENERALIZIRAJTE

Nisu svi bivši branitelji isti, ne pripadaju istom ideološkom spektru, nisu u istoj stranci ni iste nacionalnosti, vjere ni spola, nemaju isti status, probleme ni životne uvjete. Mnogi branitelji članovi su različitih udruga proizašlih iz Domovinskoga rata pa stavovi bilo koje udruge ili udruženja ne odražavaju nužno stavove svih branitelja. Isto se odnosi na stavove i vrijednosti

političara i političkih stranaka. No, „generalizacije” su poželjne i potrebne kod ostvarenja temeljnih ljudskih prava: svi bivši branitelji imaju pravo na ljudsko dostojanstvo i na zdravstvenu skrb, pravo na rad, na ravnopravno sudjelovanje u zajednici i drugo.

8. RAZLIKUJTE KORELACIJU I UZROČNOST

Budite oprezni zbog zabune oko korelacije i uzročne veze. Korelacija između varijabli ne znači uvijek da jedna uzrokuje drugu. Ako neki bivši hrvatski branitelj u miru počini ubojstvo ili samoubojstvo, to ne znači da su njegovo braniteljsko iskustvo niti status uzroci počinjenja ubojstva ili samoubojstva. Ako se utvrdi da je osoba koja je počinila neko kazneno djelo bila hrvatski branitelj koji boluje od PSTP-a, to ne znači ni da su braniteljsko iskustvo niti PTSP nužno uzrok takvom činu. Suzdržite se od kauzalnog zaključivanja dok nemate čvrstu činjeničnu i stručnu podlogu.

9. NE STIGMATIZIRAJTE BRANITELJE OBOLJELE OD PTSP-A

Stigmatizirani pojedinci imaju određeno obilježje koje je povezano s negativnim socijalnim identitetom, ali ih ne obezvređuje samo obilježje već odnos društva prema obilježju. Društvena stigmatizacija u ovom kontekstu znači da su hrvatski branitelji oboljeli od PTSP-a nerijetko etiketirani kao opasne, nestabilne i nepredvidive osobe, što kod njih može dovesti do osjećaja manje vrijednosti, anksioznih teškoća, udaljavanja od ljudi te razvoja nepovjerenja prema društvu. Kako bismo umanjili stigmatizaciju važno je educirati stigmatizirane osobe, javnost, obitelji, pružatelje usluga, donositelje odluka te medije o PTSP-u, posljedicama stigmatizacije te o izazovima i potencijalima stigmatiziranih skupina.²² Kao i kod socijalnog modela invaliditeta - nasuprot medicinskog modela - i ovdje treba priznavati postojanje oštećenja/teškoće, shvaćajući da je pravi problem i izazov odnos društva prema osobama s takvim teškoćama. Mediji imaju jako važnu ulogu u stvaranju percepcije o stigmatiziranim osobama, a ako nisu orijentirani na educiranje

²² Prilagođeno prema tekstu “Stigmatizacija”, Zagrebačko psihološko društvo <https://zgp.d.hr/2019/05/28/stigmatizacija/>

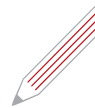
”

i razbijanje stigme često potvrđuju već prenapučene stereotipe i dodatno otežavaju razbijanje stigmatizirajućih stavova. Mediji su skloni senzacionalističkim prikazima slučaja stigmatiziranih osoba što produbljuje stigmatizaciju osobe. Važno je kakav jezik koristimo, koje informacije dijelimo te kakvu percepciju stvaramo.

10. BRANITELJI, BIVŠI BRANITELJI ILI VETERANI?

Mnoge teme vezane uz Domovinski rat i branitelje su osjetljive jer nose veliku simboličku vrijednost i visok emocionalni naboj, poput pitanja naziva „branitelj”, „bivši branitelj” ili „veteran”. Riječ „branitelj” označava vojnika, ratnika koji brani svoju zemlju u ratu, kao što su to hrvatski vojnici uistinu i napravili. Forsiranje toga naziva i u mirnodopskim uvjetima sugerira samim bivšim borcima i široj javnosti da je Hrvatska i dalje na neki način u ratu, ili barem vojno ugrožena te da ti ljudi u svakom trenutku trebaju biti spremni opet uzeti oružje u ruke. Time ih se stalno drži u ratnoj poziciji, otežava im se uključivanje u društvo i funkcioniranje u mirnodopskim uvjetima te ih se kao osobe svodi samo na tu ratnu oznaku, što im zasigurno ne pomaže ni u zacjeljivanju traumatskih psihičkih rana iz ratnih dana. Dio društva se, pak, i nakon toliko godina mira osjeća zarobljeno ratom i braniteljima te se pojačava distanca prema njima i cementiraju se podjele u društvu. Radi se, naravno, o bivšim braniteljima, tj. o ratnim veteranima i to ne smije biti sporno. Mediji i novinari mogu pomoći u facilitiranju stručnih i javnih rasprava o ovoj temi, imajući na umu politiziranost dijela braniteljske populacije.

6. POPIS RELEVANTNIH TEMA NASTALIH NA RADIONICAMA

- Budućnost udruga i projektno financiranje
- Parainstitucionalno nasilje (zabrane koncerata i slično)
- Dvojezične table
- Lažni branitelji – revizija
- Vozačke dozvole bivšim braniteljima
- PTSP
- EU – pristupanje Srbije
- Zakon o univerzalnoj jurisdikciji
- Medijska slika branitelja
- Stereotipi i predrasude u različitim medijima
- Branitelji i izbori
- Obnova (EU fondovi)
- Razminiranje
- Druge profesije i institucije u ratu
- Alkoholizam i druge ovisnosti
- Kreativnost, kultura, umjetnost
- Hobiji
- Samozapošljavanje
- Poduzetništvo
- Sport i natjecanja
- Samoubojstva branitelja
- Međusobna pomoć i solidarnost
- Ratni profiteri
- Crno tržište oružja
- Nestali
- Procesuiranje zločina
- Oprost i suživot
- Držanje oružja

- Dvije generacije djece (u ratu i njihova djeca)
- Problemi i nasilje u obitelji
- Branitelji i iseljavanje
- Kako prevladati apatiju i beznade
- Razjedinjenost udruga i branitelja
- Društvena stigma
- Instrumentalizacija od strane vlasti
- Politički angažman veterana
- Abolicija – suživot s bivšim vojnicima srpske strane
- Povrat imovine
- Povrat umjetnina
- Reparacije
- Pomak prema mirnodopskom životu
- Socijalna uključenost
- Poslovna uspješnost (karijera)
- Obrazovanje
- Humanitarni rad
- Obitelji i djeca branitelja
- Rastave i skrb nad djecom
- Zapošljavanje branitelja
- Psihofizičko zdravlje
- OSI – barijere
- Podskupine (žene branitelji, samci veterani, manjine u ratu, *manjinci* veterani)
- Maloljetni branitelji danas
- Oporavak žrtava silovanja u ratu
- Udovice branitelja i njihovi problemi
- Upoznati branitelje s njihovim pravima
- Braniteljice
- Udruge branitelja
- Muževi braniteljica – kako je živjeti s veterankom

- Supruge branitelja – kako je živjeti s veteranom
- Civili i civilna zaštita u ratu
- Branitelji i OPG-i
- Obrazovanje o Domovinskom ratu
- Doškoloavanje i cjeloživotno obrazovanje
- Dokvalifikacija i prekvalifikacija
- Starački domovi za branitelja
- Naziv „branitelji” ili „veterani”
- Branitelji i kladionice
- Branitelji i kultura
- Branitelji emigranti
- *S martensicom* u ratu (pankeri, rokeri, metalci...)
- Je li rat za mene gotov?
- Krunica oko vrata
- Vještine za život u miru
- Pozitivni aktivizam
- Uloga braniteljskih udruga u razvoju civilnoga društva
- Izbacivanje pisaca iz udžbenika i lektire
- Rekreacija i sport (rehabilitacija)
- Neobjavljeni zapisi, knjige, pjesma
- Novi hobiji
- Odnos društva prema braniteljima
- Mlade generacije i Domovinski rat
- Filmski prikazi rata
- Književni prikazi rata
- „Pravo” civila na ratni PTSP
- Naslijeđena trauma (djeca branitelja)

7. POPIS RELEVANTNIH INSTITUCIJA I OSOBA

INSTITUCIJE I OSOBE RELEVANTNE ZA IZVJEŠTAVANJE OPĆENITO

HRVATSKI SABOR

Trg sv. Marka 6, Zagreb
www.sabor.hr
Tel: 01/4569 222
e-mail: mediji@sabor.hr

ODBORI

sabor.hr/hr/radna-tijela/odbori-i-povjerenstva

Odbor za obitelj, mlade i sport

Tel: 01/45 69 780
e-mail: odboms@sabor.hr
Predsjednica: dr. sc. Vesna Vučemilović

Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo

Tel: 01/4569 588
e-mail: rad@sabor.hr
Predsjednik: Davorko Vidović

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku

Tel: 01/4569 453
e-mail: odb.zdravstvo@sabor.hr
Predsjednica: Renata Sabljar-Dračevac

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu

Tel: 01/45 69 488
e-mail: odborozk@sabor.hr
Predsjednica: doc. dr. sc. Vesna Bedeković

Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije

Tel: 01/4569 417
e-mail: regionalni@sabor.hr
Predsjednica: Marko Pavić

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije

Tel: 01/4569 511
e-mail: odbor.informiranje@sabor.hr
Predsjednica: Natalija Martinčević

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu

Tel: 01/4569 500
e-mail: odblirs@sabor.hr
Predsjednik: Ivan Penava

Odbor za ravnopravnost spolova

Tel: 01/6303 557
e-mail: ravnopravnost@sabor.hr
Predsjednica: Marija Selak Raspuđić

Odbor za ratne veterane

Tel: 01/4569 520
e-mail: odbrv@sabor.hr
Predsjednik: Josip Đakić

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Trg svetog Marka 2, Zagreb

<https://vlada.gov.hr>

Tel: 01/4569 239

e-mail: press@vlada.hr

MINISTARSTVA

<https://gov.hr/ministarstva-i-drzavna-tijela/58>

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Ulica grada Vukovara 78, Zagreb

<https://mrosp.gov.hr>

e-mail: javnost@mrms.hr

Ministar: Josip Aladrović

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Miramarska cesta 22, Zagreb

<https://razvoj.gov.hr>

Tel: 01/6400 600

e-mail: press@mrrfeu.hr

Ministrica: Nataša Tramišak, mag. iur.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Donje Svetice 38, Zagreb

<https://mzo.gov.hr>

Tel: 01/4569 000

e-mail: uzoj@mzo.hr

Ministar: prof. dr. sc. Radovan Fuchs

Ministarstvo zdravstva

Ksaver 200a, Zagreb

<https://zdravlje.gov.hr>

Tel: 01/46 07 555

e-mail: glasnogovornik@miz.hr

Ministar: izv. prof. dr. sc. Vili Beroš, dr. med.

Ministarstvo hrvatskih branitelja

Trg Nevenke Topalušić 1, Zagreb

<https://branitelji.gov.hr>

Tel: 01/2308 888

e-mail: press@branitelji.hr

Ministar: Tomo Medved

Ministarstvo kulture i medija

Runjaninova 2, Zagreb
<https://min-kulture.gov.hr>
Tel: 01/4866 200
e-mail: press@min-kulture.hr
Ministrica: dr. sc. Nina Obuljen Koržinek

Ministarstvo pravosuđa i uprave

Ulica grada Vukovara 49; Maksimirska 63, Zagreb
<https://uprava.gov.hr>
Tel: 01/3714 000
e-mail: glasnogovornik@pravosudje.hr
e-mail: mediji@uprava.hr
Ministar: dr. sc. Ivan Malenica

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Radnička cesta 80; Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
<https://gospodarstvo.gov.hr>
Tel: 01/3717-111 (Radnička cesta 80)
Tel: 01/6106-111 (Ulica grada Vukovara 78)
e-mail: javnost@mingor.hr
e-mail: press@mingor.hr
Ministar: dr. sc. Tomislav Ćorić

Ministarstvo financija

Katančićeva 5, Zagreb
<https://mfin.gov.hr>
Tel: 01/4591 333
e-mail: glasnogovornica@mfin.hr
Ministar: dr. sc. Zdravko Marić

Ministarstvo obrane

Trg kralja Petra Krešimira IV br.1, Zagreb
<https://morh.gov.hr>
Tel: 01/4567-111
e-mail: infor@morh.hr
Ministar: dr. sc. Mario Banožić

Ministarstvo turizma i sporta

Prisavlje 14, Zagreb
<https://mint.gov.hr>
Tel: 01/6169 111
e-mail: press@mints.hr
Ministrica: dr. sc. Nikolina Brnjac

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Prisavlje 14, Zagreb
<https://mmpi.gov.hr>
Tel. 01 3784 594
e-mail: press@mmpi.hr
Ministar: Oleg Butković, dipl. ing.

Ministarstvo poljoprivrede

Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
<https://poljoprivreda.gov.hr>
Tel: 01/6106-760
e-mail: glasnogovornik@mps.hr
Ministrica: mr. sc. Marija Vučković

Ministarstvo unutarnjih poslova RH

Ulica grada Vukovara 33, Zagreb
<https://mup.gov.hr>
Tel: 01/6122 111
e-mail: press@mup.hr
Ministar: dr. sc. Davor Božinović

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Ulica Republike Austrije 20, Zagreb
<https://mgipu.gov.hr>
Tel: 01/3782 444
e-mail: press@mpgi.hr
Ministar: Darko Horvat

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Trg N.Š. Zrinskog 7-8, Zagreb
<https://mvep.hr>
Tel: 01/4597 704
e-mail: glasnogovornik@mvep.hr
Ministar: dr. sc. Gordan Grlić Radman

UREDI VLADE

Ured za ravnopravnost spolova

Mesnička 23, Zagreb
<https://ravnopravnost.gov.hr>
Tel: 01/6303 090
e-mail: ured.ravnopravnost@urs.vlada.hr
Ravnateljica: mr. sc. Helena Štimac Radin

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Mesnička 23, Zagreb
<https://ljudskaprava.gov.hr>
Tel: 01/4569 358
e-mail: ured@uljppnm.vlada.hr
Ravnatelj: Alen Tahiri, univ. spec. pol.

Ured za udruge

Opatička 4, Zagreb
<https://udruge.gov.hr>
Tel: 01/4599 810
e-mail: info@udruge.vlada.hr
Ravnateljica: Helena Beus

DRUGA DRŽAVNA TIJELA

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva

Ivana Lučića 8, Zagreb
<https://rdd.gov.hr>
Tel: 01/4400-840
e-mail: press@rdd.hr
Državni tajnik: Bernard Gršić

Državni zavod za statistiku

Ilica 3, Zagreb
<https://dzs.hr>
Tel: 01/4806 111
e-mail: press@dzs.hr
Ravnateljica: Lidija Brković

OSTALA TIJELA JAVNE VLASTI

<http://tjv.pristupinfo.hr>

Agencija za elektroničke medije

Jagićeva 31, Zagreb

www.aem.hr

Tel: 01/488 2610

e-mail: info@aem.hr

Odnosi s javnošću: Sanja Pančić

e-mail: sanja.pancic@aem.hr

Tel: 01/488 2768

Ravnatelj: Josip Popovac

Agencija za odgoj i obrazovanje

Donje Svetice 38, Zagreb

www.azoo.hr

Tel: 01/2785 004

Ravnateljica: Dubravka Brezak Stamać

Podružnica Rijeka

Trpimirova 6, Rijeka

Tel: 051/320 381

Predstojnik: Tomislav Tomašić

e-mail: podruznica.rijeka@azoo.hr

Podružnica Osijek

Strossmayerova 6/1, Osijek

Tel: 031/284 900

Predstojnica: Luja Zamečnik

e-mail : luja.zamecnik@azoo.hr

Podružnica Split

Tolstojeva 32, Split

Tel: 021/340 999

Predstojnik: Vlade Matas

e-mail: vlade.matas@azoo.hr

Agencija za mobilnost i programe Europske unije

Frankopanska 26, Zagreb

www.mobilnost.hr

Tel: 01/5556 498

e-mail: info@mobilnost.hr

Ravnateljica: Antonija Gladović

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Garićgradska 18, Zagreb
www.asoo.hr
Tel: 01/6274 666
e-mail: defco@asoo.hr
Ravnatelj: Mile Živčić
e-mail: ured@asoo.hr

Agencija za znanost i visoko obrazovanje – AZVO

Ul. Donje Svetice 38 /5, Zagreb
www.azvo.hr
Tel: 01/6274 800
e-mail: javnost@azvo.hr
Ravnateljica: Jasmina Havranek
e-mail: ured@azvo.hr

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Tvrtkova 5, Zagreb
www.mirovinsko.hr
Tel: 01/4595-500
e-mail: zagreb@mirovinsko.hr
Ravnatelj: Krešimir Maurac

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Savska cesta 64, Zagreb
www.hzz.hr
Tel: 01/6126 000
e-mail: press@hzz.hr
Ravnatelj: Ante Lončar
e-mail: ravnatelj@hzz.hr

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Margaretska 3, Zagreb
www.hzzo.hr
e-mail: info@hzzo.hr
e-mail: glasnogovornik@hzzo.hr
Ravnatelj: Lucian Vukelić, dr.med.spec.

NOVINARSKJE ORGANIZACIJE

Hrvatsko novinarsko društvo

Perkovčeva 2, Zagreb
www.hnd.hr
Tel: 01/4828 333
e-mail: hnd@hnd.hr
Predsjednik: Hrvoje Zovko
e-mail: hzovko@hnd.hr

Sindikata novinara Hrvatske

Perkovčeva 2, Zagreb
www.snh.hr
Tel: 01/48 26 104
e-mail: sinoh@hnd.hr
Predsjednica: Maja Sever

SINDIKALNE SREDIŠNICE

Savez samostalnih sindikata Hrvatske

Trg kralja Petra Krešimira IV. 2, Zagreb
www.sssh.hr
Tel: 01/4655 013
e-mail: sssh@sssh.hr
Predsjednik: Mladen Novosel
e-mail: ured.predsjednika@sssh.hr

Nezavisni hrvatski sindikati

Trg Francuske Republike 9/V, Zagreb
www.nhs.hr
Tel: 01/3908 620
e-mail: nhs@nhs.hr
Predsjednik: Krešimir Sever

Matica hrvatskih sindikata

Trg Republike Hrvatske 4, Zagreb
www.matica-sindikata.hr
Tel: 01/4882 335
e-mail: tajnistvo@matica-sindikata.hr
Predsjednik: Vilim Ribić

FAKULTETI

Fakultet političkih znanosti

Lepušićeva 6, Zagreb
www.fpzg.unizg.hr
Tel: 01/4642 000
e-mail: dekanat@fpzg.hr
Dekan: izv. prof. dr. sc. Andrija Henjak

Filozofski fakultet Zagreb

Ivana Lučića 3, Zagreb
www.ffzg.unizg.hr
Tel: 01/4092 005
e-mail: porta@ffzg.hr
Dekan: izv. prof. dr. sc. Domagoj Tončić
e-mail: dekan@ffzg.hr

Filozofski fakultet Rijeka

Sveučilišna avenija 4, Rijeka
www.ffri.uniri.hr
Tel: 051/265 600
e-mail: webmaster@ffri.hr
Dekan: izv. prof. dr. sc. Aleksandar Mijatović
e-mail: aleksandar.mijatovic@uniri.hr

Filozofski fakultet Osijek

Lorenza Jägera 9, Osijek
www.ffos.unios.hr
Tel: 031/211 400
e-mail: helpdesk@knjiga.ffos.hr
Dekan: izv. prof. dr. sc. Ivan Trojan

Filozofski fakultet Pula

Ronjgova 1, Pula
www.ffpu.unipu.hr
Tel: 052/377 504
e-mail: ffpu-ured@unipu.hr
Dekanica: prof. dr. sc. Lina Pliško
e-mail: lina.plisko@unipu.hr

Filozofski fakultet Split

Poljička cesta 35, Split
www.ffst.unist.hr
Tel: 021/329 284
e-mail: dekanat@ffst.hr
Dekanica: izv. prof. dr. sc. Gloria Vickov

Fakultet hrvatskih studija

Borongajska cesta 83d, Zagreb
www.hrstud.unizg.hr
Tel: 01/2457 600
e-mail: dekanov.ured@hrstud.hr
Dekan: izv. prof. dr. sc. Ivo Džinić
e-mail: idzinic@hrstud.hr

Fakultet organizacije i informatike

Pavlinska 2, Varaždin
www.foi.unizg.hr
Tel: 042/390 804
e-mail: pr@foi.unizg.hr
Dekanica: prof. dr. sc. Nina Begičević Redep
e-mail: nina.begicevic@foi.unizg.hr

Učiteljski fakultet Zagreb

www.ufzg.unizg.hr
Središnjica u Zagrebu
Savska cesta 77
Tel: 01/6327 300
e-mail: dekanat@ufzg.unizg.hr

Odsjek u Čakovcu

Dr. Ante Starčevića 55
Tel. 040/370 000
e-mail: dekanat@ufzg.unizg.hr

Odsjek u Petrinji

Trg Matice hrvatske 12
Tel: 044/551 311
e-mail: dekanat@ufzg.unizg.hr
Dekan: prof. dr. sc. Siniša Opić

Učiteljski fakultet Rijeka

Sveučilišna avenija 6, Rijeka
www.ufri.uniri.hr
Tel: 051/265 800
e-mail: dekanat-ufri@ufri.uniri.hr
Dekanica: prof. dr. sc. Lidija Vujičić
e-mail: lidija.vujicic@uniri.hr

POVIJESNO VJERODOSTOJNO PRIKAZIVANJE DOMOVINSKOGA RATA

Akademija dramske umjetnosti

Trg Republike Hrvatske 5, Zagreb
www.adu.unizg.hr
Tel: 01/4828 506
e-mail: dekanat@adu.hr
Dekan: izv. prof. art. Davor Švaić
e-mail: davor.svaic@gmail.com

Akademija likovnih umjetnosti

Ilica 85, Zagreb
www.alu.unizg.hr
Tel. 01/3777 300
e-mail: alu@alu.unizg.hr

Nastavnički odsjek

Jabukovac 10
Tel. 01/4834 481

Odsjek za konzerviranje i restauriranje umjetnina

Zamenhoffova 14
Tel. 01/4821 138

Odsjek za animirani film i nove medije

Zagorska 16
Tel. 01/3643 447
Dekan: izv. prof. art. Tomislav Buntak

Akademija primijenjenih umjetnosti

Ulica Slavka Krautzeka 83, Rijeka
www.apuri.hr
Tel: 051/228 880
e-mail: dekanat@apuri.hr
Dekanica: red. prof. mr. art. Letricija Linardić

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku

Ulica Kralja Petra Svačića 1/F, Osijek
www.uaos.unios.hr
Tel: 031/253 333
e-mail: aukos@aukos.hr
Dekanica: prof. dr. sc. Helena Sablić Tomić
e-mail: hst@aukos.hr

Arhitektonski fakultet

Fra Andrije Kačića Miošića 26, Zagreb
www.arhitekt.hr
Tel: 01/4639 222
e-mail: dekan@arhitekt.hr
Dekan: dr. sc. Bojan Baletić
e-mail: bbaletic@arhitekt.hr

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Matice hrvatske 15, Split
www.gradst.unist.hr
Tel: 021/303 333
e-mail: info@gradst.hr
Dekan: izv. prof. dr. sc. Nikša Jajac

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Borongajska cesta 83f, Zagreb
www.erf.unizg.hr
Tel: 01/2457 500
Dekan: izv. prof. dr. sc. Ante Bilić Prcić
e-mail: dekan@erf.unizg.hr

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Cara Hadrijana 10, Osijek
www.foozos.hr
Tel: 031/321 700
e-mail: helpdesk@foozos.hr
Dekan: prof. dr. sc. Damir Matanović
e-mail: dmatanovic@foozos.hr

Grafički fakultet

Getaldičeva 2, Zagreb
www.grf.unizg.hr
Tel: 01/2371 080
e-mail: info@grf.hr
Dekan: prof. dr. sc. Nikola Mrvac

Muzička akademija Zagreb

Trg Republike Hrvatske 12, Zagreb
www.muza.unizg.hr
Tel: 01/4810 200
Dekan: prof. art. Igor Lešnik
e-mail: dekan@muza.hr

Sveučilište Sjever

Trg dr. Žarka Dolinara 1, Koprivnica
www.unin.hr
e-mail: info@unin.hr

Studentska služba - Sveučilišni centar Varaždin

Tel: 042/493 312
E-mail: referada.vz@unin.hr

Studentska služba - Sveučilišni centar Koprivnica

Tel: 048/499 909

E-mail: referada.kc1@unin.hr

Rektor: prof. dr.sc. Marin Milković

e-mail: rektor@unin.hr

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Zagrebačka 30, Pula

www.unipu.hr

Tel: 052/377 000

e-mail: ured@unipu.hr

Rektor: prof. dr. sc. Marinko Škare

e-mail: marinko.skare@unipu.hr

Sveučilište u Dubrovniku

Branitelja Dubrovnika 29, Dubrovnik

www.unidu.hr

Tel: 020/445 786

e-mail: ured@unidu.hr

Rektor: prof. dr. dc. Nikša Burum

e-mail: niksa.burum@unidu.hr

Sveučilište u Zadru

Ulica Mihovila Pavlinovića 1, Zadar

www.unizd.hr

Tel: 023/200 555

e-mail: info@unizd.hr

Rektorica: prof. dr. sc. Dijana Vican

e-mail: rektorica@unizd.hr

Edward Bernays Visoka škola za komunikacijski menadžment

Ratkajev prolaz 8, Zagreb

www.bernays.hr

Tel: 01/5551 212

e-mail: info@bernays.hr

Dekan: doc. dr. sc. Damir Jugo

e-mail: damir.jugo@bernays.hr

Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb

Ilica 242, Zagreb

www.unicath.hr

Tel: 01/3706 600

e-mail: info@unicath.hr

Rektor: dr. sc. Željko Tanjić

e-mail: rektorat@unicath.hr

Libertas Međunarodno sveučilište, Zagreb

Trg J. F. Kennedy 6b, Zagreb
www.libertas.hr
Tel: 01/5633 101
e-mail: asamodol@libertas.hr
Rektor: prof. dr. sc. Ivo Andrijačić

Veleučilište VERN

Palmotićeve ulica 82/1, Zagreb
www.vern.hr
Tel: 01/4881 820
e-mail: vuv@vern.hr
Dekan prof. dr. sc. Vlatko Cvrtila

OSTALE INSTITUCIJE I ORGANIZACIJE

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Rockefellerova 7, Zagreb
www.hzjz.hr
Tel: 01/4863 222
e-mail: info@hzjz.hr
Ravnatelj: doc. dr. sc. Krunoslav Capak, prim. dr. med.
e-mail: ravnateljstvo@hzjz.hr

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa

Ulica kneza Mislava 11/3, Zagreb
www.sukobinteresa.hr
Telefon: 01/55 59 527
e-mail: info@sukobinteresa.hr
Glasnogovornica: Martina Jurišić
Tel: 01/55 59 509
e-mail: martina.jurisc@sukobinteresa.hr
Predsjednica: Nataša Novaković

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Štrigina 1a, Zagreb
www.zaklada.civilnodrustvo.hr
Tel: 01/23399 100
e-mail: zaklada@civilnodrustvo.hr
Predsjednik: prof. dr. sc. Dražen Vikić-Topić

Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva

Riva 8, Pula
www.civilnodrustvo-istra.hr
Tel: 052 /212-938
e-mail: zaklada@civilnodrustvo-istra.hr

Solidarna – Zaklada za ljudska prava i solidarnost

Trg kralja P. Krešimira IV 2, Zagreb
www.solidarna.hr
Tel: +385 1 5544 722
e-mail: info@solidarna.hr
Upraviteljica: Marina Škrabalo

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

Amruševa 11/II, Zagreb
www.idi.hr
Tel: 01/4810 264
e-mail: idiz@idi.hr
Ravnatelj: dr. sc. Boris Jokić
e-mail: boris@idi.hr

Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja / CIRO

Frankopanska 22/I
Tel: 01/4883 551
e-mail: ciro@idi.hr

Centar za omladinska i rodna istraživanja / CORI

Frankopanska 22/I
Tel: 01/4828 909
e-mail: cori@idi.hr

Hrvatska gospodarska komora

Roosveltov trg 2, Zagreb
www.hgk.hr
Služba za komunikacije i odnose s javnošću
Tel: 01/ 4561 561
e-mail: osj@hgk.hr
Predsjednik: dr. sc. Luka Barilović
Tel: 01/456 1713
e-mail: predsjednik@hgk.hr

Hrvatska udruga poslodavaca

Radnička cesta 37a, Zagreb

www.hup.hr

Tel: 01/48 97 555

e-mail: press@hup.hr

Predsjednik: Mihael Furjan

Hrvatska obrtnička komora

Ilica 49/II, Zagreb

www.hok.hr

Tel: 01/4806 666

e-mail: hok@hok.hr

Predsjednik: Dragutin Ranogajec

ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I PRISTUP INFORMACIJAMA

Pravobranitelj za djecu

Teslina 10, Zagreb

www.dijete.hr

Za medije: <http://dijete.hr/press/>

Tel: 01/4929 669

e-mail: info@dijete.hr

Pravobraniteljica: Helenca Pirnat Dragičević, dipl. iur.

Pravobranitelj za ravnopravnost spolova

Preobraženska 4/1, Zagreb

www.prs.hr

Tel: 01/4848 100

e-mail: ravnopravnost@prs.hr

Pravobraniteljica: Višnja Ljubičić, dipl.iur

Pučki pravobranitelj

Savska cesta 41/3, Zagreb

www.ombudsman.hr

Tel: 01/4851 855

e-mail: ana.tretinjak@ombudsman.hr

Pravobraniteljica: Tena Šimunović Einwalter

e-mail: info@ombudsman.hr

Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom

Savska cesta 41/3, Zagreb

www.posi.hr

Tel: 01/6102 170

e-mail: ured@posi.hr

Pravobraniteljica: Anka Slonjšak, dipl. oec.

POVIJESNO VJERODOSTOJNO PRIKAZIVANJE DOMOVINSKOGA RATA

Povjerenik za informiranje

Trg žrtava fašizma 3, Zagreb
www.pristupinfo.hr
Tel: 01/2099 100
e-mail: ppi@pristupinfo.hr
Službenica za informiranje: Lucija Jadrijević
e-mail: szi@pristupinfo.hr
Tel: 01/2099 105
Povjerenica: Ina Volmut
e-mail: ina.volmut@pristupinfo.hr

UDRUGE

Plavi telefon

Ilica 36, Zagreb
www.plavi-telefon.hr
Tel: 01/4833 888
e-mail: info@plavi-telefon.hr
Predsjednik: Miroslav Vučenović

Udruga B.a.B.e.

Selska cesta 112a, Zagreb
www.babe.hr
Tel: 01/4663 666
e-mail: babe@babe.hr
Kordinatorica: Zdravka Sadžakov

GONG

Vodnikova 4, Zagreb
www.gong.hr
Tel: 01/4825 444
e-mail: gong@gong.hr
Izvršna direktorica: Oriana Ivković Novokmet

Udruga za ljudska prava i građansku participaciju PaRiter

Blaža Palića 2, Rijeka
www.pariter.hr
Tel: 095/3935 611
e-mail: udruga@pariter.hr

Ženska udruga "IZVOR"

Vlatka Mačeka 20, Tenja
www.zenska-udruga-izvor.hr
Tel: 031/290 433
E-mail: zenska.udruga.izvor@gmail.com

Ženska soba

Maksimirska cesta 51 A, Zagreb

<http://zenskasoba.hr>

Tel: 01/ 611 9174

e-mail: zenska.soba@zenskasoba.hr

Koordinatorica: dr. sc. Maja Mamula

Kuća ljudskih prava Zagreb

Selska cesta 112c, Zagreb

www.kucaljudskihprava.hr

Tel: 01/551 3395

e-mail: kontakt@kucaljudskihprava.hr

Programski direktor: Ivan Novosel

Nansen dijalog centar Osijek

Cvijetkova 32, Osijek

www.ndcosijek.hr

Tel: 031/494 257

e-mail: ndcosijek@nansen-dialogue.net

Udruga "UMKI"

Kružna 8, Rijeka

www.umki.hr

tel. 051/320-777

e-mail: umki@umki.hr

Predsjednica: Dijana Liverić

Udruga za razvoj civilnog društva

Blaža Polića 2/IV, Rijeka

www.smart.hr

Telefon: 051 332 750

e-mail: smart@smart.hr

Lezbijska organizacija Rijeka "LORI"

Janeza Trdine 7/IV, Rijeka

www.lori.hr

Tel: 051/212 186

e-mail: loricure@yahoo.com

Udruga Domine

Bosanska 4, Split

www.domine.hr

Tel: 021/537 272

e-mail: domine@domine.hr

Predsjednica: Mirjana Kučer

Hrvatska udruga poslovnih žena "Krug"

Ilica 5, Zagreb
www.krug.com.hr
Tel: 091/335 9355
e-mail: udruga.posl.zena.krug@gmail.com
Predsjednica: Dragica Jerkov

Udruga za zaštitu obitelji – Rijeka U.Z.O.R.

Blaža Polića 2, Rijeka
www.udruga-uzor-rijeka.hr
Tel. 051/321-130
e-mail: uzor@udruga-uzor-rijeka.hr

Hrvatsko debatno društvo

Petra Berislavića 16, Zagreb
www.hdd.hr
Tel: 01/8895 880
e-mail: hdd@hdd.hr
Predsjednik udruge: Bojan Marjanović

UNICEF u Hrvatskoj

Radnička cesta 41/7, Zagreb
www.unicef.hr
Tel: 01/2442 660
e-mail: info@unicef.hr

Volonterski centar Osijek

Ulica Stjepana Radića 16, Osijek
www.vcos.hr
Tel: 031/211 306
e-mail: info@vcos.hr
Predsjednica UO-a: Sandra Jakelić

Volonterski centar Zagreb

Ilica 29, Zagreb
www.vcz.hr
Tel: 01/3013 058
e-mail: informirajse@vcz.hr
Izvršna direktorica: Nina Butić Ivanković

Udruga mladih "Mladi u EU" Šibenik

Prilaz tvornici 41, Šibenik

www.mladi-eu.hr

Tel: 022/212 834

e-mail: info@mladi-eu.hr

Predsjednik: Martin Mrša

Proni – Centar za socijalno podučavanje

Kralja Zvonimira 15, Osijek

www.proni.hr

Tel: 031/207-428

e-mail: osijek@proni.hr

Vukovar

204. Vukovarske brigade br. 43

Tel: 032/441-612

e-mail: vukovar@proni.hr

Sisak

Ljudevita Gaja 2A.

Tel: 044/880-826

e-mail: sisak@proni.hr

Pirovac

Don Balda Vijalića 11

Tel: 022/466-709

e-mail: pirovac@proni.hr

Predsjednica UO-a: Snježana Barabaš-Seršić

FadeIN

Nova Ves 18, Zagreb

www.fadein.hr

Tel: 01/466 7815

e-mail: office@fadein.hr

Predsjednica: Željka Kovačević

Udruga akademskih građana i studenata "Academico"

Mijata Stojanovića 5, Slavonski Brod

www.academico.hr

e-mail: academico.brod@gmail.com

Predsjednik UO-a: Igor Nikičić

INSTITUCIJE I OSOBE RELEVANTNE ZA IZVJEŠTAVANJE O BRANITELJIMA

Ministarstvo hrvatskih branitelja – uredi, sektori i uprave

Kabinet ministra

<https://branitelji.gov.hr/kontakti-16/1-kabinet-ministra/941>

Tel: 01/2308 700

e-mail: ministar@branitelji.hr

Glavno tajništvo

<https://branitelji.gov.hr/kontakti-16/2-glavno-tajnistvo/942>

Glavni tajnik ministarstva: Ivica Akmadža

Tel: 01/2308 743

e-mail: ivica.akmadza@branitelji.hr

Sektor za organizacijske poslove i ljudske potencijale

Načelnica: Ivana Jurinjak

e-mail: ivana.jurinjak@branitelji.hr

Sektor za normativne i opće poslove

Načelnica: Petra Šćukanec

e-mail: petra.scukanec@branitelji.hr

Sektor za proračun, financije, analitiku i informatizaciju

Načelnik: Vedran Sarvaš

e-mail: vedran.sarvas@branitelji.hr

Samostalni sektor za javnu nabavu

<https://branitelji.gov.hr/kontakti-16/3-samostalni-sektor-za-javnu-nabavu/1943>

Načelnica: Ines Milun

Tel: 01/2308 899

E-mail: ines.milun@branitelji.hr

Uprava za pravne i stambene poslove

<https://branitelji.gov.hr/kontakti-16/4-uprava-za-pravne-i-stambene-poslove/943>

Tel: 01/2308 805

Sektor za upravne i pravne poslove

Načelnik Vladimir Bergman

e-mail: vladimir.bergman@branitelji.hr

Sektor za stambeno zbrinjavanje

Načelnik: Željko Motik

e-mail: zeljko.motik@branitelji.hr

Sektor za gospodarenje i praćenje namjenskog korištenja ostvarenih prava

Načelnica: Željka Komar
e-mail: zeljka.komar@branitelji.hr

Uprava za zatočene i nestale

<https://branitelji.gov.hr/kontakti-16/5-uprava-za-zatocene-i-nestale/951>
Tel: 01/2308 759

Sektor za traženje osoba zatočenih i nestalih u Domovinskom ratu

Načelnica: Višnja Bilić
e-mail: visnja.bilic@branitelji.hr

Sektor za žrtve Drugog svjetskog rata i poslijeratnog razdoblja

Načelnica: Tanja Antunović Hadžić
e-mail: tanja.antunovic@branitelji.hr

Uprava za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji

<https://branitelji.gov.hr/kontakti-16/6-uprava-za-hrvatske-branitelje-iz-domovinskog-rata-i-clanove-njihovih-obitelji/948>
Tel: 01/2308 979

Sektor za skrb o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i očuvanje vrijednosti Domovinskog rata

Načelnica: Marijana Tkalec
e-mail: marijana.tkalec@branitelji.hr

Sektor za udruge iz Domovinskog rata, kontrolu i analizu projekata

Načelnica: Nevenka Benić
e-mail: nevenka.benic@branitelji.hr

Sektor za strateško planiranje i EU projekte

Načelnica: Lea Talevski
e-mail: lea.talevski@branitelji.hr

Uprava za savjetodavnu, psihosocijalnu i zdravstvenu pomoć

<https://branitelji.gov.hr/kontakti-16/7-uprava-za-savjetodavnu-psihosocijalnu-i-zdravstvenu-pomoc/1950>
Pomoćnik ministra: Dinko Tandara
Tel: 01/2308 597
e-mail: dinko.tandara@branitelji.hr

Samostalna služba za unutarnju reviziju

Voditelj: Marko Letina
Tel: 01/2308 943
e-mail: marko.letina@branitelji.hr

Oružane snage Republike Hrvatske

Trg kralja Petra Krešimira IV/1, Zagreb
www.osrh.hr
Tel: 01/4567 111
e-mail: infor@morh.hr
Načelnik Glavnog stožera: admiral Robert Hranj

Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

www.icam.hr/hr/fondovi/fond-hrvatskih-branitelja
Info tel: 072/000 005
e-mail: fondhb@intercapital.hr

Zaklada Hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

Park Stara Trešnjevka 4, Zagreb
www.zaklada-branitelji.hr
Tel: 01/ 3833 426
e-mail: zaklada.branitelji@zg.t-com.hr
Predsjednica: Marija Dujčić

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata

Marulićev trg 21, Zagreb
www.centardomovinskograta.hr
Tel: 01/4828 268
e-mail: centar@centardomovinskograta.hr
Ravnatelj: izv. prof. dr. sc. Ante Nazor

Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar

Ive Tijardovića 60, Vukovar
www.mcdrvu.hr
Tel: 032/638 567
e-mail: info@mcdrvu.hr

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Pantovčak 258, Zagreb
www.hrvatiizvanrh.gov.hr
Tel: 01/6444 680
e-mail: press@hrvatiizvanrh.hr

Dom hrvatskih veterana

Park Stara Trešnjevka 4, Zagreb

www.dhv.hr

Tel: 01/3658 005

e-mail: ravnateljstvo@dhv.hr

Ravnatelj: dr.sc. Josip Lucić

Hrvatski centar za palijativnu skrb

Trpimirova 11-13, Zagreb

www.ostaniuzmene.com

Tel: 091/3025 638

e-mail: palijativa@gmail.com

Predsjednica: prim. Ljubica Vazdar, dr. med. spec.subspec.

e-mail: ljubica.vazdar@gmail.com

UNHCR Hrvatska

Vjekoslava Heinzela 44/II, Zagreb

www.unhcr.org/hr

Tel: 01/371 3 555

e-mail: hrvza@unhcr.org

Predstavnica UNHCR-a u Hrvatskoj: Anna Rich

Hrvatski crveni križ

Ulica Crvenog križa 14, P. P. 93, Zagreb

www.hck.hr

Tel: 01/4655 814

e-mail: redcross@hck.hr

Glasnogovornica Katarina Zorić; katarina.zoric@hck.hr

Izvršni predsjednik: Robert Markt

e-mail: ured-izvrsnog-predsjednika@hck.hr

Braniteljska zadruga Arka naša

Marina Tartagila 18, Zagreb

Tel: 098/641 357

e-mail: bz.arka.nasa.1@gmail.com

Upravitelj: Zoran Grujić

Braniteljska socijalno-radna zadruga Kvarner

Slaviše Vajnera Čiče 6, Rijeka

Tel: 099/2544 342

Upravitelj: Zvonko Čapko

Braniteljska građevinska zadruga Osijek

Petra Svačića 61, Osijek
www.bgzos.hr
Tel: 031/629 529
e-mail: bragrazados@gmail.com
Upravitelj: Petar Milas

Braniteljska Zadruga "Legio Quarta"

Gat sv. Duje 1, 21000 Split
www.bzlq.hr
Tel: 021/671 527
e-mail: kontakt@bzlq.hr
Upraviteljica: Mirjana Dereta

Savez udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja

Kneza Mutimira 5, Zagreb
www.suoznhb.hr
Tel: 01/4664 382
e-mail: alliance.missing@zg.t-com.hr
e-mail: suoznhb@gmail.com
Predsjednica: Ljiljana Alvir

Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata Republike Hrvatske

Galovićeva 12, Zagreb
www.udvdr.hr
Tel: 01/ 2331 383
e-mail: udvdr@udvdr.hr
Predsjednik: Đuro Dečak

Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora

Trg bana Jelačića 6/4, Zagreb
www.hdlskl.hr
Tel: 01/4816-924
e-mail: hrvatskd@hdlskl.hr
Predsjednik: Danijel Rehak

Žene u domovinskom ratu

Ilica 28/2, Zagreb
Tel: 01/4831 506
e-mail: zeneudr@gmail.com
Predsjednica: Marija Slišковиć

Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata

Trg Hrvatskih branitelja 1, Vukovar
www.udpnhbdr.hr
Tel: 032/335 677
e-mail: udrugadjece.pnhb@gmail.com
Predsjednica: Sandra Rapčak
Tel: 095 2011 991

Zajednica udruga hrvatskih civilnih stradalnika iz Domovinskog rata Hrvatske

Tkalčićeva 33, Zagreb
www.intendo-plus.com/zuhcsd/
Tel: 01/4827 233
e-mail: uhcsdrzg@gmail.com
Predsjednica: Julijana Rosandić
Tel: 098/872 018

Udruga maloljetnih dragovoljaca domovinskog rata grada Zagreba i Zagrebačke županije

II. Ravnice 1, Zagreb
Predsjednik: Brano Matošin

Udruga maloljetnih dragovoljaca domovinskog rata Vukovarsko-srijemske županije

Trg hrvatskih branitelja 1, Vukovar
Tel: 095/3556949
Predsjednik: Dalibor Baranj

Udruga braniteljica Domovinskog rata Republike Hrvatske

Trg hrvatskih branitelja 1, Vukovar
www.braniteljicedomovinskograta-hr.hr
Tel: 032/490 296
e-mail: udruga.bdrh@gmail.com
e-mail: braniteljiceogranakvu@gmail.com
Predsjednica: Svjetlana Dželalija-Kovačić
Tel: 091/7226 592

Zbor ratnih izvjestitelja Domovinskog rata HRT-a

Tel: 091/634 8125
e-mail: ratni.ivjestitelji@gmail.com
Predsjednik: Marinko Čavar

Udruga ratnih snimatelja i dokumentarista 1991-1995. god.

Ulica Majke Terezije 6II, Zagreb
Predsjednik: Vjekoslav Žugaj

Humanitarna udruga „Branitelj pomaže branitelju“

Bošnjaci 159, Ivankovo
Tel: 098/834 658
e-mail: bpbrh91@gmail.com
Predsjednik: Željko Miškulin

Društvo za psihološku pomoć

Ulica kneza Mislava 11, Zagreb
www.dpp.hr
Tel: 01/4826 111
e-mail: spa@dpp.hr

Hrvatska udruga socijalnih radnika

Draškovićeva 27, Zagreb
www.husr.hr
Tel: 01/4550 758
e-mail: husr@husr.hr
Predsjednica: Štefica Karačić

Hrvatska udruga njegovatelja

Katićev prilaz 3, Zagreb
Tel: 095/9039 226
e-mail:
gordanakavgic@gmail.com
Predsjednica: Dijana Ljubojević

Hrvatski liječnički zbor – udruga liječnika

Šubićeva 9, Zagreb
www.hlz.hr
Tel: 01/4693 300
Predsjednik: prof. dr. sc. Željko Krznarić, dr. med.
Tel: 01/2376 027

Udruga hrvatskih učitelja razredne nastave Zvono

Školski prilaz 1, Zagreb
www.udruga-zvono.weebly.com
e-mail: udruga-zvono@net.hr
Predsjednica: Đurđica Krtanjek

Savez edukacijskih rehabilitatora Hrvatske

Juraja Križanića 33, Varaždin
www.savez-defektologa.hr
Tel: 091/2311 629
e-mail: info@savez-defektologa.hr
Predsjednik: Zlatko Bukvić

Hrvatska udruga profesionalnih sportaša

Gajeva 35, Zagreb
www.hups-ceaa.hr
Tel: 091/7993 796
e-mail: info@hups-ceaa.hr
Predsjednik: Marko Hrabar

Hrvatski kineziološki savez

Horvaćanski zavoj 15, Zagreb
www.hrks.hr
Tel : 091/5253 123
e-mail: tajnik@hrks.hr
Predsjednik: prof. dr. sc. Goran Leko
e-mail: goran.leko@kif.hr

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika

Trg žrtava fašizma 16, Zagreb
www.hdlu.hr
Tel: 01/4611 818
e-mail: hdlu@hdlu.hr
Ravnateljica: Ivana Andabaka
e-mail: ivana.andabaka@hdlu.hr

Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske

Preradovićeve 44, Zagreb
www.dpuh.hr
Tel: 01/48 12 920
e-mail: dpuh@inet.hr
Predsjednik: dr. sc. Zvonko Maković

Hrvatski sindikat djelatnika u kulturi

www.sindikato-kulture.hr
Ulica kneza Mislava 20, Zagreb
Tel. 01/4616 640
e-mail: hsdk@sindikato-kulture.hr
Predsjednik: Ivica Trubić

Udruga Glas poduzetnika

Pavletićeva 1, Zagreb
www.glaspoduzetnika.hr
e-mail: info@glaspoduzetnika.hr
Predsjednik: Hrvoje Bujas

Hrvatska zajednica pučkih otvorenih učilišta

Vlaška 65, Zagreb
www.hzpou.hr
Tel: 01/4553 628
e-mail: hzpou@hzpou.hr
Predsjednik: Damir Matković

Hrvatska udruga stručnjaka za cjeloživotno obrazovanje

Ivana Lackovića Croate 18, Zagreb
www.husco.hr
Tel: 091 4146 789
e-mail: info@husco.hr
Predsjednica: Nevenka Fabijanić

Hrvatsko psihijatrijsko društvo

Kišpatićeva 12, Zagreb
www.psihijatrija.hr
Tel: 01/2388 394
Predsjednica: prof. dr. sc. Alma Mihaljević-Peješ

Udruga za demografiju, sport i socijalnu uključenost "Izvor"

Trg dr. Franje Tuđmana 1, Donji Proložac
Tel: 091/5288 093
Predsjednik: Marija Tolić

Hrvatsko arhivističko društvo

Trg Marka Marulića 21, Zagreb
www.had-info.hr
Tel: 098/9149 638
e-mail: had@arhiv.hr
Predsjednica: dr.sc. Silvija Babić
e-mail: sbabic@arhiv.hr

Hrvatska komora fizioterapeuta

Donje Svetice 46c/IV, Zagreb
www.hkf.hr
Tel: 01/5531 411
e-mail: hkf@hkf.hr
Predsjednica: Mihaela Črgar

Zagrebački inkubator poduzetništva (ZIP)

Remetinečka Cesta 7, Zagreb

www.zipzg.com

Tel: 091/2345 414

e-mail: info@zipzg.com

AGENCIJE ZA ZAPOŠLJAVANJE

Adecco

Ulica fra Grge Tuškana 37, Zagreb

www.adecco.hr

Tel: 01/4002 170

e-mail: info@adecco.hr

Alexander Hughes d.o.o.

Preradovićeve 34, Zagreb

www.alexanderhughes.com

Tel: 01/7899 889

e-mail: l.coquillet@alexanderhughes.com

Antal

Ulica Ivane Brlić Mažuranić 40, Zagreb

www.antal.com

Tel: 01/4576 200

e-mail: adriatic@antal.com

Direktor: Ante Sulje

e-mail: info@antal.com

Bright Future j.d.o.o.

Markuševečka Trnava 4, 10 000 Zagreb

www.brightfuture.hr

Tel: 098/472 442

e-mail: vhadak@hotmail.com

Gi Group

Gajeva ulica 2/B, Zagreb

www.hr.gigroup.com

Tel: 01/4816 880

e-mail: office.hr@gigroup.com

Dekra zapošljavanje

Horvatova 82/6, Zagreb

www.dekra-zapo.hr

Tel: 01/6064 420

e-mail: info.hr@dekra.com

POVIJESNO VJERODOSTOJNO PRIKAZIVANJE DOMOVINSKOGA RATA

Demano privremeno zapošljavanje d.o.o.

Planinska 13 A, Zagreb
www.demano.hr
Tel: 01/4647 363
e-mail: info@demano.hr

DGS

Milutina Barača 7, Rijeka
www.dgs.hr
Tel: 051 626 207
E-mail: info@dgs.hr

Dr. Pendl & Dr. Piswanger

Jarunska 27, Zagreb
www.pendlpiswanger.hr
Tel: 01/3016 182
e-mail: info@pendlpiswanger.hr

Hill International

Draškovićeva 40, Zagreb
www.hill-croatia.hr
Tel: 01/4923 567
e-mail: hill.international@hill-croatia.hr
Izvršna direktorica: Željka Pavić

Uspinjača

Tkalčićeva 27, Zagreb
www.uspinjaca.hr
Tel: 01/3708 615
e-mail: info@uspinjaca.hr

Manpower d.o.o.

Avenija Dubrovnik 16, Zagreb
www.manpower.hr
Tel: 01/5565 700
e-mail: info@manpower.hr

My Fides j.d.o.o

Riva 4, Pula
www.myfides.eu
Tel: 095/5413 762
e-mail: office@myfides.eu

Nova Europa Zapošljavanje d.o.o.

Vladimira Nazora 30, Zagreb
www.neweuroperesourcing.com
Tel: 01/4821 531
e-mail: zagreb@neweuroperesourcing.com

Primus Group d.o.o.

Zavrtnica 17, Zagreb
www.primus-group.eu
Tel: 01/2452 788
e-mail: info.croatia@primus-group.eu

Trenkwalder

Radnička cesta 27, Zagreb
www.trenkwalder.com/hr
Tel: 01/4633 883
e-mail: infocroatia@trenkwalder.com

UPS

M. Gambona 6, Karlovac
www.upsagencija.hr
Tel: 047/615 725
e-mail: ups@upsagencija.hr

Win Win Group d.o.o.

Riva 8, Rijeka
www.winwin-group.com
Tel: 051/371 414
e-mail: info@winwin-group.com

CENTRI ZA PSIHOSOCIJALNU POMOĆ**Bjelovarsko-bilogorska županija**

Zagrebačka 1, Bjelovar
Tel: 043/211 651

Brodsko-posavska županija

Stjepana Marjanovića 2, Slavonski Brod
Tel: 035/447 363

Samo Centar za PSP

Zrinskih 1, Nova Gradiška
Tel: 035/362 154

Dubrovačko-neretvanska županija

Branitelja Dubrovnika 41, Dubrovnik

Tel: 020/311 091

Kralja Zvonimira 22, Metković

020/690 040

Istarska županija

Bartolomeo dei Vitrei 16, Pula

Tel: 052/210 188

Karlovačka županija

I. Meštrovića 10, Karlovac,

Tel: 047/611 795

Koprivničko-križevačka županija

Ulica hrvatske državnosti 7/1, Koprivnica

Tel: 048/625 271

Krapinsko-zagorska županija

Frana Galovića 1C, Krapina

Tel: 049/373 336

Ličko-senjska županija

Kaniška 10, Gospić

Tel: 053/575 377

Međimurska županija

A. Schulteissa 19, Čakovec

Tel: 040/395 018

Osječko-baranjska županija

Bartula Kašića 2a, Osijek

Tel: 031/208 225; 031/293 382

Požeško-slavonska županija

Vukovarska ulica 4, Požega

Tel: 034/8952 267

Primorsko-goranska županija

Zametska 88, Rijeka

Tel: 051/329 521

Sisačko-moslavačka županija

Ulica Lipa 4, Sisak

Tel: 044/543 033

Splitsko-dalmatinska županija

Gundulićeva 3, Split
Tel: 021/480 699; 021/724 759

Šibensko-kninska županija

Trg A. Hebranga 2, Šibenik
Tel: 022/218 997

Varaždinska županija

Pavlinska 8, Varaždin
Tel: 042/321 131

Virovitičko-podravska županija

Trg kralja Zvonimira 10/2, Virovitica
Tel: 033/800 867

Vukovarsko-srijemska županija

Glagoljaška 27a Vinkovci,
Tel: 032/331 706

Samo Centar za PSP

Lavoslava Ružičke 1, Vukovar
Tel: 032/444 442

Zadarska županija

Molatska 11a, Zadar
Tel: 023/313 970

Grad Zagreb i Zagrebačka županija

Park Stara Trešnjevka 4, Zagreb
Tel: 01/3658 011; 01/3658 013

CENTRI ZA PSIHOTRAUMU

Nacionalni centar za psihotraumu u Zagebu

(pri Kliničkom bolničkom centru Zagreb)
Tel: 01/2376 464 za opće informacije
Tel. 01/2376 335 za akutna stanja i krizne situacije

Centar za krizna stanja

Tel. 01/2376 470

Regionalni centar za psihotraumu u Rijeci

(pri Kliničkom bolničkom centru Rijeka)
Tel. 051/658 339

POVIJESNO VJERODOSTOJNO PRIKAZIVANJE DOMOVINSKOGA RATA

Regionalni centar za psihotraumu u Osijeku

(pri Kliničkoj bolnici Osijek)

Tel: 031/511 870

Regionalni centar za psihotraumu u Splitu

(pri Kliničkoj bolnici Split)

Tel: 021/557 507

SLUŽBE ZA POMOĆ KOD OVISNOSTI

BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju ovisnosti

Matice hrvatske 15, Bjelovar

www.zzjz-bjelovar.com.hr

Tel: 043/247 244

e-mail: mentalno.zdravlje@zzjz-bjelovar.hr

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

Augusta Cesarca 71, Slavonski Brod

www.zzjzbpz.hr

Tel: 035/411 319

e-mail: ovisnostisb@gmail.com

e-mail: ovisnosti@zzjzbpz.hr

e-mail: savjetovaliste@zzjzbpz.hr

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

Služba za promicanje zdravlja

Dr. A. Šercera 4a, p.p. 58, Dubrovnik

www.zzjzdnz.hr

Tel: 020/341 082

e-mail: prevencija.ovisnosti@zzjzdnz.hr

e-mail: mentalno.zdravlje@zzjzdnz.hr

GRAD ZAGREB

Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti

Mirogojska 11, Zagreb

www.stampar.hr

Tel: 01/3830 066

kontakt: <https://stampar.hr/hr/kontakt>

ISTARSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja

Sv. Mihovil 2, Pula

www.zzjziz.hr

Tel: 052/217 501

e-mail: ovisnost@zzjziz.hr

KARLOVAČKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju ovisnosti

Trg Josipa Broza 2/1, Karlovac

www.zjzka.hr

Tel: 047/412 135

e-mail: prevencija.ovisnosti@zjzka.hr

KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju liječenje ovisnosti

Trg dr. Tomislava Bardeka 10/10, Koprivnica

www.zzjz-kkz.hr

Tel: 048/655 160

e-mail: szjz@kc.t-com.hr

KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

Zivtov trg 3, Zabok

www.zzjzkzz.hr

Tel: 049/221 644

e-mail: prevencijakrapina@zzjzkzz.hr

LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju liječenje ovisnosti

Senjskih žrtava 2, Gospić

www.zzjzlsz.hr

Tel: 053/575 593

e-mail: prevencija@zzjzlsz.hr

MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju ovisnosti

Ivana Gorana Kovačića 1e, Čakovec

www.zzjz-ck.hr

Tel: 040/314 400

e-mail: diana.djuric-uvodic@zzjz-ck.hr

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju liječenje ovisnosti

Drinska 8, Osijek
www.zzjosijek.hr
Tel: 031/304 455
e-mail: zzjz-os@os.htnet.hr

POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

Županijska 9, Požega
www.zjz-pozega.hr
Tel: 034/311 578
e-mail: prevencija.ovisnosti@zjz-pozega.hr

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju liječenje ovisnosti

www.zzjzpgz.hr
Kalvarija 8, Rijeka
Tel: 051/ 327 160
e-mail: centar.za.ovisnosti@zzjzpgz.hr w

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju liječenje ovisnosti

Tomislavova 1, Sisak
www.zzjz-sk.hr
Tel: 044/567 161
e-mail: savjetovaliste@zzjz-sk.hr

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA

Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju liječenje ovisnosti

Vukovarska 46, Split
www.nzjz-split.hr
Tel: 021/401 190
e-mail: prevencija.ovisnosti1@nzjz-split.hr

ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju ovisnosti

Prilaz tvornici 39, Šibenik
www.zzjz-sibenik.hr
Tel: 022/215 097
e-mail: ovisnosti.sibenik@email.t-com.hr

VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju liječenje ovisnosti

I. Meštrovića bb, Varaždin

www.zzjzzv.hr

Tel: 042/320 969

e-mail: ovisnost@zzjzzv.hr

VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju ovisnosti

Ljudevita Gaja 21, Virovitica

www.zzjzvpz.hr

Tel: 033/781 421

e-mail: sinisa.brlas@vt.t-com.hr

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja

Duga ulica 43, Vinkovci

www.zzjz-vsz.hr

Tel: 032/334 715

e-mail: centarzaprevencijuovisnosti@zzjz-vsz.hr

ZADARSKA ŽUPANIJA

Služba za prevenciju ovisnosti i zaštitu mentalnog zdravlja

Ravnice b.b., Zadar

www.zjz-zadar.hr

Tel: 023/314 783

e-mail: sluzba.ovisnosti.zadar@zjz.t-com.hr

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

Služba za zaštitu mentalnog zdravlja te prevenciju ovisnosti Savjetovalište

Zaprešić

Mokrička 54, Zaprešić

www.zzjz-zz.hr

Tel.: 01/331 3031

e-mail: mentalno-zdravlje@zzjz-zz.hr

ZAHVALA

Zahvaljujemo se edukacijskom timu projekta: **Milanu Koštri** (Panda komunikacije), **Ani Dokler** (medijskapismenost.hr), **Miruni Kastratović** (HRT – Hrvatski radio), **Vlatki Kolarović** (HRT), **Maji Medaković** (Nova TV) i **Ivani Sučić** (HRT – Hrvatski radio). Zahvaljujemo se i predstavnicima Agencije za elektroničke medije, koji su sudjelovali na radionicama: **Josipu Popovcu**, **Aniti Malenici**, **Davoru Mariću** i **Tomislavu Pupačiću**.

Zahvaljujemo se i asistentu **Mateju Radniću** (Panda komunikacije), kao i svim sudionici(a)ma radionica, koji su značajno doprinijeli sadržaju ove publikacije:

Zagreb, 23. studenoga 2019.

Matija Perković (Hrvatski radio Karlovac), **Hana Tabaković** (Z1 Televizija), **Ivana Grbeša** (udruga U ime obitelji), **Zorana Vukić** (Mreža TV), **Sebastijan Fuštin** (Radio Stubica), **Almira Koren** (Radio Sjeverni FM), **Kristinka Rapkaj** (Radio Sjeverni FM), **Davor Pejnović** (Radio Novi Marof), **Ivana Doko Bureš** (Jabuka TV), **Fran Hitrec** (Kulturno športska braniteljska udruga), **Diana Koller** (Radio Sveta Nedelja), **Sandra Levak-Miklošić** (Radio Drava i portal Drava.info), **Ivana Čutura** (Radio Martin - Zabavni radio), **Ruža Orešković** (Hrvatski radio Otočac), **Tone Butina** (Radio Slunj), **Damir Kramarić** (portal Promise.hr), **Borna Jurčević** (portal Promise.hr), **Antun Brađašević** (Institut STINE)

Osijek, 25. siječnja 2020.

Draženka Vidović (Hrvatski radio Valpovština), **Dajana Đuranić** (Hrvatski radio Valpovština), **Damir Jukić** (Radio Slatina), **Danko Justić** (Radio Našice), **Goran Živković** (Slavonski radio), **Ivana Pervan** (Plava Vinkovačka televizija), **Mihael Puljić** (Plava Vinkovačka televizija), **Mario Strinavić** (Domoljubni radio), **Jerko Zovak** (portal SBplus.hr), **Hrvoje Antonio Bašić** (Studentski radio Osijek)

Publikacija **Povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskoga rata** nastala je u sklopu projekta “Provođenje radionica/edukacija o proizvodnji i objavljivanju audiovizualnih, radijskih programa i sadržaja koji su od javnog interesa”, koja je između ostalih propisana Zakonom o elektroničkim medijima za Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora.

IMPRESSUM:

Za izdavača:

Josip Popovac

Urednik:

Milan Koštro

Redaktura:

Iva Zebec

Grafičko oblikovanje:

Duplerica d.o.o.

Izdavač:

Agencija za elektroničke medije

Zagreb, prosinac 2021.

Zagreb, 2021.

Stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno politiku i stavove Agencije za elektroničke medije.